

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר) (עציר)

בפני כב' השופטת מרים דיסקין, אב"ד

כב' השופט רענן בן-יוסף

כב' השופט ציון קאפח

המאשימה

מדינת ישראל

על-ידי ב"כ עו"ד ניצן שפיר

נגד

אברהם קשת (עציר) – הובא באמצעות שב"ס
על-ידי ב"כ עו"ד אורית רוט

הנאשם

הכרעת דין

השופט צ. קאפח :

הנאשם שיסף את גרון חברו ודקר אותו מספר פעמים. האם שלטה בנאשם אותה שעה אישיות נוספת בשל מצב נפשי של "ריבוי אישיות" או שמא ביקש לחזות מקרוב כיצד נראה אדם בשעת יציאת נשמה.

בסוגיה זו תעסוק הכרעת הדין.

כתב האישום

1. נגד הנאשם, אברהם קשת, הוגש כתב אישום מתוקן (להלן: "כתב האישום"), שעניינו עבירות של ניסיון לרצח, עבירה לפי סעיף 305 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "החוק") וחבלה חמורה, עבירה לפי סעיף 333 ו-335(א)(1) לחוק.

הנאשם והמתלונן, **3.1c**, מכירים זה את זה למעלה מעשור שנים והם חברים על רקע קשרי הנאשם עם בני משפחת המתלונן, לימודים משותפים, היות הנאשם בן זוגה של אחות המתלונן ואף התגורר בדירה אחת עם אחיו של המתלונן.

כעולה מעובדות כתב האישום, ביום 12.10.14, סמוך לשעה 20:00, הגיע הנאשם לדירת המתלונן, המצויה בקומת קרקע בתל אביב. הנאשם הגיע ללא תיאום מוקדם, כשהוא מצויד בגז מדמיע וסכין מלופפת בנייר טואלט. השניים הקשיבו למוזיקה, עישנו חשיש ושוחחו על פילוסופיה.

שעה לאחר מכן, נענה המתלונן לבקשת הנאשם להתחלף עמו במקומות הישיבה, כך שהמתלונן ישב על כיסא והנאשם על ספה. כדקה לאחר מכן, נעמד מאחורי גבו של המתלונן, שלף את הסכין והחל

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

לשסף את גרונו של המתלונן, זאת בכוונה לגרום למות המתלונן, תוך שהוא גורם לו לחתך רוחבי בצוואר.

בתגובה, הסיט המתלונן את ידו של הנאשם עם הסכין מצווארו, השניים נפלו ארצה ונאבקו בעוד הנאשם המשיך לדקור את המתלונן בגופו כאשר זה מתחנן בפניו לחדול ממעשיו.

בשלב מסוים הפסיק הנאשם את תקיפתו, השניים קמו, ואז, ריסס הנאשם את המתלונן בגז המדמיע שנשא עמו. המתלונן ניסה להימלט על נפשו, הגיע לדלת הדירה כשהוא זועק לעזרה בקול רם ופתח את הדלת. הנאשם שב והתנפל עליו, תוך שהוא דוקר את המתלונן בגופו, בכוונה לגרום למותו, זאת כשהמתלונן שרוע על גבו, מנסה להתגונן וצועק "הצילו הוא הורג אותי".

עובר אורח ששמע את זעקות המתלונן, נכנס בריצה לבניין, ראה את הנאשם דוקר את המתלונן בפתח הדירה וצעק לעברו לעזוב את הסכין. בתגובה, זרק הנאשם את הסכין ונמלט לאחד החדרים בעוד עובר האורח מוציא את המתלונן מהדירה לרחוב, מטפל בפצעיו ומזעיק את המשטרה.

כתוצאה ממעשי הנאשם נגרם למתלונן חתך רוחבי בצוואר, חתך בשכמה השמאלית וזרוע ימין, חתך בגב ימני תחתון ובבית החזה מימין בגובה צלעות תחתונות שגרמו לפנאומוטורקס (חזה אוויר), קרע בסרעפת, חתך בכבד ושבר בצלע. המתלונן עבר ניתוח לתיקון הקרע בסרעפת והכנסת נקז אוויר.

בנוסף, גרם הנאשם למתלונן חתכים בכף ידו הימנית, באצבעות 3 ו-4, וחתך באצבע 2 שגרם לקרע בעורק ובעצב. המתלונן עבר ניתוח אורתופדי לתיקון הקרע.

במעשיו אלה, ניסה הנאשם, שלא כדיון, לגרום למותו של המתלונן וגרם לו לחבלות חמורות, תוך שימוש בנשק קר.

2. יריעת המחלוקת

יריעת המחלוקת נפרשה בשלבים לפני בית המשפט על ידי ההגנה ובמהלך התגבשותה חלו בה שינויים.

בראשית, ביום 18.03.15, כפר הנאשם בעובדות כתב האישום וטען כי אדם שלישי אשר היה בדירה, הוא אשר דקר את המתלונן.

במהלך שמיעת הראיות שינה הנאשם את קו ההגנה, כמפורט להלן:

בישיבה מיום 06.05.15, חזרה באת כוח הנאשם על כפירתו בעצם ביצוע הדקירות. לבד מזאת, הועלה קו הגנה נוסף, הנסמך על הטענה בדבר מצבו הנפשי של הנאשם: "אנו נטען למצב נפשי שבגינו קרה המקרה. אנו אומרים שלא הוא דקר. פרט לכך נטען שיש מצב נפשי שהוא הבעיה... וכתוצאה מהבעיה הנפשית היתה העבירה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

ובאשר למהות הבעיה הנפשית, טענה: "אני מביאה חוות דעת של פסיכולוגים שמעידים על בעיה נפשית, שכתוצאה ממנה בוצעה העבירה על ידי הזהות הנוספת. האיש סובל משתי זהויות, העבירה בוצעה על ידי הזהות הנוספת. האיש סובל משתי זהויות, העבירה בוצעה על ידי הזהות השנייה" (עמ' 6 ש' 9-13).

בהמשך, בתחילת עדות המתלונן, שבה ב"כ הנאשם והבהירה את קו ההגנה, כהאי לישנא: "הנאשם לא מודה בדקירה, אך אין מחלוקת לגבי הזהות הפיזית של הדוקר. הטענה שלנו היא לגבי פיצול אישיות שנקראת במונחים המקצועיים "הפרעה דיסיוטיבית". מוסכם שלא היה בעת הדקירות אדם שלישי". (הדגשה שלי-צ.ק) (עמ' 15 ש' 14-16).

בפתח ישיבת ההוכחות הבאה הודיעה הסנגורית כי "הנאשם מודה במעשה העבירה, אך לא במחשבה הפלילית שנלוותה אליו" (עמ' 33, ש' 18)

במהלך עדותו של עד התביעה ד"ר אלכס אביב, חזרה ב"כ הנאשם והציגה את קו ההגנה כדלקמן: "אני לא טוענת לפסיכוזא ולא להתקף פסיכוטי. אני הסכמתי שהנאשם כשיר לעמוד לדין. הטענה שלי שהנאשם סובל מאישיות דיסוציאטיבית. אני טוענת לאחריות מופחתת". (עמ' 88 ש' 12-17)

בישיבת יום 14.07.15, העלתה ב"כ הנאשם טענה לקיומה של אחריות מופחתת (עמ' 88, ש' 17), אך חזרה בה מטענה זו בסיום פרשת ההגנה, בישיבת יום 28.9.16. (עמ' 232, ש' 5-17)

במהלך פרשת ההגנה, הוסיפה הסנגורית כדברים הבאים: "מאחר והטיעון של ההגנה הוא לא טיעון לחולי נפש או אי כשירות לעמוד לדין, כי אם אישיות דיסוציאטיבית שנחשבת להפרעה אישיותית שממנה נובעת טענת ההגנה שלנו לאחריות מופחתת, להיעדר שליטה. אם אני לא אוכיח לבית המשפט שקיימת כאן הפרעה שנקראת "אישיות דיסוציאטיבית" אני לא אוכל לבוא ולטעון לאחריות מופחתת...אין כאן מחלת נפש יש כאן הפרעת אישיות". (ישיבת יום 09.12.15, עמ' 161, ש' 11-19)

הנאשם עצמו הסביר מדוע זנח את קו ההגנה, לפיו אדם שלישי היה נוכח בדירה והוא שביצע את העבירה. לדבריו, עדות השוטר, שלגית שלמה, בבית המשפט הביאה אותו למסקנה כי "ייתכן בהחלט או כנראה שהיד שלי ביצעה משהו שאני לא הייתי אחראי עליו" (עמ' 110, ש' 1-4).

נוכח קו ההגנה, אין מקום להידרש לתשתית העובדתית במלואה לפי שחלקה הארי אינו שנוי במחלוקת.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

3. המסגרת הנורמטיבית

הנאשם משתית את עיקר הגנתו על סעיף 34 לחוק. אמנם, בסיכומיה טענה באת-כוח הנאשם כי גם הסייג בדבר אי שפיות הדעת עומד לנאשם, על פי סעיף 34 לחוק, אולם לכך אדרש בנפרד מהטעמים שיפורטו באותו פרק.

סעיף 34 קובע:

"לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שעשה ולא היה בידו לבחור בין עשייתו לבין ההימנעות ממנו מחמת העדר שליטה על תנועותיו הגופניות, לעניין אותו מעשה, כמו מעשה שנעשה עקב כפיה גופנית שהעושה לא יכול להתגבר עליה, תוך תגובה רפלקטורית או עוויתית, בשעת שינה, או במצב של אוטומטיזם או של היפנוזה".

בע"פ 383/75 חמיס נ. מדינת ישראל, פ"ד ל (2) 729, נדרש הנשיא אגרנט למהות הטענה כדלקמן:

"המונח "אוטומטיזם", לפי פשוטו, משמעותו היא שהפועל היה נתון במצב שבו לא שלט על תנועות גופו או איבריו, ולכן היה נטול רציה...".

"לאחרונה מבחינים בין אוטומטיזם בלתי-שפוי (insane automatism) שמקורו במחלה נפשית ואשר יכול שיצדיק הגנה של טירוף דעת... לבין אוטומטיזם שפוי (sane automatism) שמקורו בגורם חיצוני או במחלה "פיזית" או בפגם במוח... וכיוצא בגורמים כאלה, אשר אין רואים אותם באור של מחלה נפשית. המכנה המשותף, המאפיין אוטומטיזם שפוי, ואשר בגללו מקובל היום על הפוסקים וסופרי המשפט לראות מצב זה כעשוי לפטור מאחריות פלילית, הוא, כי בשעת האירוע הנדון היה הנאשם נטול הכרה (או מודעות) על הנעשה אתו ומסביבו, ועקב כך לא שלט על תנועותיו" (עמ' 735).

הנשיא אגרנט ממשיך וקובע:

"אדם מוחזק, על פי הרגיל, כמי שהיה בעל כושר במידה המספיקה לשלוט על כוח רצונו ולהימנע ממעשי-העבירה, המיוחסים לו... על כן, מקום שנאשם במשפט פלילי מבקש להתנער מהאשמה על סמך טענת אוטומטיזם, מצווה בית המשפט לבחון אותה בזהירות רבה כדי שלא יולך שולל על ידי מה שלאמיתו של דבר איננו אלא – כלשון המלומד [e.hall Williams] (ברשימתו בכתב העת modern law review כרך 25 עמ' 231,232) – "המפלט האחרון של הגנה הנדונה לכשלון מראש" (עמ' 736).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

סעיף 34 לחוק קובע כדלקמן: "מלבד אם נאמר בהוראת חיקוק אחרת, חזקה על מעשה שנעשה בתנאים שאין בהם סייג לאחריות פלילית".

בנדון זה נקבע בע"פ 1839/15, טאדסה גטאהון נ. מדינת ישראל (25.5.2016), כי "על הטוען לקיומה של הגנת האוטומטיזם להראות כי "בשעת האירוע הנדון היה הנאשם נטול הכרה (או מודעות) על הנעשה איתו ומסביבו ועקב כך, לא שלט על תנועותיו" (ענין חמיס, בעמ' 735). בכל מקרה ומקרה, צריך לבחון האם הונחה תשתית עובדתית מספקת לקבלת הטענה" (סעיף 28 לפסק דינה של כב' השופטת ברק-ארז).

על הנאשם אפוא להקים ספק סביר שמא מתקיים סייג לאחריות פלילית בעניינו (ראה דברי כב' השופט דנציגר בע"פ 7701/14, מוחמד סלא אל טייב נ. מדינת ישראל, פסקה 19, 16.05.2016).

סיכום יריעת המחלוקת והמתווה הנורמטיבי

המאשימה טוענת, כי הגנת האוטומטיזם לא עומדת לנאשם וכי לא הונחה כל תשתית עובדתית לביסוס טענה זו. לטעמה, "ההגנה לא הוכיחה שהנאשם לוקה ב DID וממילא, אפילו היה לוקה בהפרעה זו, אין בכך כדי לפטור אותו מאחריות פלילית לביצוע העבירה או להפחית מאחריותו." עוד טוענת התביעה, כי הנאשם עסק, באופן אובססיבי, בדרכי המתה על צורותיהן השונות, ומשכך, ביקש לראות מקרוב סיום חיים. טענה זו, היא בבחינת למעלה מן הדרוש, לפי שהמניע אינו יסוד מיסודות העבירה.

טענת ההגנה לעומתה היא, כי הנאשם ביצע את המיוחס לו כשהיה במצב של ניתוק תודעתו, או אוטומטיזם שפוי ומבלי שהיה יכול לשלוט על מעשיו. בכך, לשיטתה, הוא חוסה תחת הסייג מאחריות פלילית, על פי סעיף 34 לחוק.

כאמור לעיל, כמו כן ההגנה טוענת, כי הנאשם חוסה תחת הסייג של אי שפיות הדעת, על פי סעיף 34 לחוק.

על הנאשם אפוא להניח את התשתית העובדתית לאישוש טענה זו ברמה המותירה ספק סביר, בעוד שעל התביעה מוטל נטל השכנוע כי ספק זה אינו קיים.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

4. סיכומי ב"כ הצדדים – בתמצית

סיכומי התביעה

בסיכומיה נדרשה התביעה לעדויות המתלונן, עדי הראייה, חברים ובני משפחה, הכל כפי שיפורט להלן על ידי, ובמידה שהפירוט רלוונטי.

כמו כן הפנתה התובעת לאוסף כלי רצח אשר נתפסו בדירת הנאשם, לתמונות אשר הוצאו ממחשבו הנייד, ליומניו, חיפושיו באינטרנט וכיו"ב, ממצאים המבססים את טענת התביעה, לשיטתה, בדבר הקשר הישיר בין המעשה לבין תחומי התעניינות הנאשם. בהקשר זה התייחסה התובעת לגרסת הנאשם. לדברי התובעת, הנאשם אישר את העניין שגילה במוות על צורותיו השונות ושמט בעדותו שלו את הבסיס העובדתי לחוות הדעת הפסיכולוגיות אשר הוגשו מטעמו.

בהמשך, סקרה התובעת את חוות הדעת הפסיכיאטרית מטעם הפסיכיאטר המחוזי, לרבות עדותם של ד"ר אלכס אביב והקרימינולוגית הגב' אילונה מירקין. מנגד, הדגישה התובעת כי לחוות הדעת של מומחי ההגנה, פרופ' אלי זומר והפסיכולוג הקליני מר יאיר גוטליב, אין על מה לסמוך בהיבט העובדתי והרפואי.

בסיכומיה נדרשה התובעת לבחינת הקריטריונים לאבחון תופעת האוטומטיזם, בה לקה הנאשם לטענתו, וחתמה את סקירת הראיות בחוות דעתו של ד"ר צבי פישל, אשר העיד כעד הזמה.

סיכומי ההגנה

בסיכומיה התייחסה ב"כ הנאשם להעדר יסוד נפשי בעת ביצוע העבירה אשר בא לידי ביטוי באלה: גרסתו, מהות הטיפול אצל הפסיכיאטר הפרטי ד"ר שטרוסברג (קבלת טיפול תרופתי ותו לא ומכאן הסבר להעדר דיווח בדבר הזיות ושמיעת קולות), התנהגותו המוזרה של הנאשם, העדר הכנה מוקדמת, התנהגות הנאשם לאחר האירוע ובמהלך העימות עם המתלונן, התנהגות רגועה לפי שראה עצמו בבחינת המציל והמושיע.

באת כח הנאשם התייחסה כמו כן לסייג בדבר אי שפיות הדעת על פי סעיף 34 לחוק. לא ברור האם היא טוענת מפורשות כי הנאשם זכאי לחסות בצל כנפי סייג זה. למען הסר ספק אתיחס גם לטענה זו.

הסניגורית טוענת כי הנאשם אדם אינטליגנטי, אך בה בעת הוא מוזר ומורכב ועל כן אין לבחון פעולותיו והתנהגותו באספקלריה של אדם מן הישוב.

נדבך נוסף בהגנת הנאשם הינו אמיותו. הוא הודה ביוזמתו בעישון סמים אף שלא הואשם בכך ושלל בפגישותיו עם אנשי המקצוע מטעמו, קיומה של DID.

עוד מוסיפה ב"כ הנאשם כי גילוי עניין באלימות אינו מוליך בהכרח לביצוע מעשי אלימות. בנקודה זו היא נסמכת על ד"ר אביב.

ב"כ הנאשם מוסיפה ותוהה, אם אכן גמלה בלב הנאשם ההחלטה לרצוח את המתלונן, מדוע המתין כ-80 דקות בדירת המתלונן עד שהחל לדקור אותו. עישון הסמים בצוותא שומט את הבסיס לטענה אפשרית כי הנאשם ביקש לקנות יתרון על המתלונן בכך שהמתין לערפול חושים של המתלונן. עוד

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

נטען, כי הנאשם שעה לבקשת המתלונן בחלק הראשון של האירוע וחדל לדקור אותו. המעבר לשימוש בגז מדמיע מלמד, לטעמה, על הסכסוך הפנימי שהיה לנאשם עם הדמות הנוספת ושולל את הכוונה להמית.

אין בהחלפת מקומות הישיבה משום הוכחה לכוונת הנאשם. לדברי ב"כ הנאשם, אם אכן חפץ זה להמית את המתלונן, היה עליו לפתוח בשימוש בגז המדמיע ולאחר מכן לעבור לדקירות. העדר מניע מאשש את הטענה כי המעשה לא בוצע מרצון חופשי ומלא.

חוות הדעת מטעם ההגנה והתביעה, לרבות עדויות המומחים בבית המשפט מקימות ספק סביר לקיומה של ההפרעה. בנקודה זו טענה ב"כ הנאשם כי ד"ר אביב נסמך בדבריו על ממצאי הבדיקה של אילנה מירקין אשר אינה מצויה בסוגיה הרלוונטית.

מכאן עברה הסניגורית לסקור את המסד המשפטי לטענת הסייג, ליסודות העבירה וליישום אלה על הראיות.

לחלופין בלבד, חתמה עו"ד רוט את טענותיה כי היסוד הנפשי של העבירה של חבלה חמורה לא הוכח וממילא נשמת הבסיס תחת העבירה של ניסיון לרצח.

5. חמישה מומחים העידו לפנינו

מטעם ההגנה

1) פרופ' אלי זומר - תחום התמחותו פסיכולוגיה קלינית ומומחה בינלאומי בתחום טראומה נפשית וניתוק נפשי פוסט-טראומתי.

העד הינו פסיכולוג קליני בכיר, מורשה משרד הבריאות לטיפול ולהדרכת פסיכולוגיים בתחום הטיפול והאבחון הנפשי, מורשה משרד הבריאות להפנוט ולמחקר בהיפנוזה (להלן: "פרופ' זומר"). ערך את חוות הדעת - נ/4.

2) הפסיכולוג הקליני יאיר גוטליב - פסיכולוג קליני מומחה ומרצה בקורסים של פסיכופתולוגיה התפתחותית (להלן: "גוטליב"). ערך את חוות הדעת נ/3.

מטעם התביעה

1) ד"ר אלכס אביב - מנהל מחלקה במרכז הרפואי לבריאות הנפש "אברבנאל". העד משמש כיו"ר הוועדה המייעצת להיפנוזה והתמחותו היא בהיפנוזה בדיסוציאציה שהינה חלק מתהליכים היפנוטיים. (להלן: ד"ר אביב). היה שותף לעריכת חוות הדעת ת/70.

2) הגב' אילנה מירקין - קרימינולוגית קלינית. עובדת במחלקות סגורות פסיכיאטריות ובשמונה השנים האחרונות במחלקה הפסיכיאטרית של בית החולים אברבנאל. מבצעת הסתכלויות וכותבת הערכות מסוכנות בתחום האלימות. לצד כל אלה היא פסיכותרפיסטית (להלן: "מירקין"). חתומה על חוות הדעת ת/70.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

3) עד ההזמה, ד"ר פישל - רופא פסיכיאטר, מנהל מחלקה סגורה בבית החולים "גהה", היו"ר הנבחר של איגוד הפסיכיאטריה בישראל, שימש כאחראי לכתובת תכנית הלימודים (קוריקולום) של המתמחים בפסיכיאטריה ואחראי על הוראת המתמחים והסטודנטים בתחום הפסיכיאטריה (להלן: "ד"ר פישל"). ערך את חוות הדעת, ת/76.

6. מושגי יסוד

א. **DSM 5 - Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders - ת/75** - מדריך לאבחון וסטטיסטיקה של הפרעות נפשיות (להלן: "DSM"). ספר האבחנות הפסיכיאטריות האמריקאי, שמטרתו לאבחן ולסווג את הפרעות הנפש על פי תסמיניהן. את הספר מוציאה לאור האגודה הפסיכיאטרית האמריקאית. על פי הגדרת ד"ר פישל: "ה-DSM הוא הספר שכל הפסיכיאטריה האמריקאית והמערבית...נסמכים עליו בבואם לאבחן הפרעה נפשית. ה-DSM נבנה על ידי קבוצות דיון, שהן נקבעות על ידי הנהלת ה-DSM ובראשן עומד פסיכיאטר...זה התנ"ך של בריאות הנפש" (עמ' 242 ש' 22-27).
אין מחלוקת, גם לשיטת פרופ' זומר - מומחה ההגנה, כי אבחון מחלות הנפש נערך על פי ה-DSM. (ראה עדותו בבית המשפט ו-4/נ)

ב. **DID - Dissociative Identity Disorder** - הפרעת זהות דיסוציאטיבית (להלן: "DID", או "ההפרעה" או "הניתוק"). ובלשון פשוטה - אישיות מרובת פנים (Multiple Personality Disorder).

על פי ה-DSM, הפרעות דיסוציאטיביות מאופיינות:

- 1) נוכחות של שני מצבים אישיותיים מובחנים או יותר, או חוויה של דיבוק.
- 2) אפיזודות חוזרות ונשנות של אמנזיה. פיצולים בזהות עשויים להתגוון כתלות בתרבות (למשל, מופעים בצורת-דיבוק) ובנסיבות. לכן, אינדיבידואלים עשויים לחוות חוסר המשכיות בזהות ובזיכרון, שיתכן ולא יזוהו מיד לאחרים, או שיטושטשו על-ידי ניסיונות להסתיר תפקוד לקוי.

אינדיבידואלים עם הפרעת זהות דיסוציאטיבית חווים

א. הפרעות חוזרות ונשנות, שאין להסבירן, לתוך המודעות התפקודית שלהם ותחושת העצמי, למשל: קולות; פעולות ודיבור דיסוציאטיביים; מחשבות, רגשות ודחפים חודרניים.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

- ב. שינויים בתחושת העצמי, למשל: גישות, העדפות ותחושה כאילו הגוף והפעולות של הפרט אינם שלו.
- ג. שינויים מוזרים בתפיסה, למשל: דה-פרסונליזציה או דה-ריאליזציה, כמו הרגשת ניתוק מהגוף תוך חיתוך.
- ד. סימפטומים נוירולוגיים תפקודיים לסירוגין. לחץ בדרך-כלל מפיק החרפה ארעית בסימפטומים הדיסוציאטיביים שגורמים להם להיות יותר גלויים.
(ראה תרגום לעברית המצורף ל-75/ת ע"י עדי שוחט).

ביתר פירוט בוארה תופעת ה-DID ונסיבות היווצרותה בפס"ד **the state of Washington v. William b. greene**, 984 r2d 1024, 1028-31 (wash.1999):

"DID functions as a pathologically repressed coping mechanism, allowing a traumatized individual to "find lifesaving retreat in an altered phenomenal state, in much the way that a hypnotized person is able—not to escape pain—but to disassociate from the experience of pain." George B. Greaves, Multiple Personality 165 Years After Mary Reynolds, 168 J. Nervus & Mental Disease 577, 590 (1980).

תרגום חופשי: DID פועלת כמנגנון פתולוגי להתמודדות מודחקת, המאפשר לאדם הסובל מטראומה למצוא "מפלט מציל חיים במצב אישייתי שונה, דומה לאדם השרוי בהיפנוזה, לא לברוח מהכאב אלא להתנתק מחוייית הכאב".

7. סדר העבודה

תחילה תובא השתלשלות האירועים, אשר אינה שנויה במחלוקת, מפי העדים הרלוונטיים. לאחר מכן, אדרש לשאלה הניצבת על המדוכה: כלום סבל הנאשם מ-DID בשעת האירוע. לצורך זה אנתח ראשית את עדויות מומחי ההגנה, תוך הצלבתי עם הנתונים המצויים לפנינו, לרבות ובמיוחד עדות הנאשם עצמו. אני הופך את היוצרות לפי שהנטל להוכיח קיומה של ההפרעה רובץ על הנאשם. לאחר שאכריע בשאלת קיומה או אי קיומה של התופעה אצל הנאשם, אביא את יתר העדויות המתייחסות לתחומי התעניינות הנאשם הרלוונטיים לעניינינו. בהמשך, אסקור בקצרה, מטעמים שיפורטו להלן, את המסד העובדתי והמשפטי של טענת אי השפיות. אחר כל אלה, אסקור את יסודות העבירות ואת יישומן לנסיבות אשר בפנינו.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

8. השתלשלות האירועים

המתלונן, א.ן. 3. תאר את אירועי אותו ערב. לדבריו, הנאשם הגיע לדירתו מבלי להודיע מראש על כך, דבר שלא אירע קודם לכן. "אף פעם לא קרה כדבר הזה" (עמ' 9 שורות 28-26). השניים הקשיבו למוזיקה ועישנו חשיש. לדבריו: "היה משהו משונה בעיניי שלי" (עמ' 10 ש' 1). בשלב מסוים, ביקש ממנו הנאשם להחליף במקומות הישיבה. המתלונן נעתר לבקשה בעוד הנאשם בחר שלא לשבת אלא המשיך להסתובב. לפתע חש המתלונן את הדקירה והוא ראה דם. הנאשם המשיך לדקור אותו והמתלונן זעק לעברו "אבי מה אתה עושה?", "אבי, אני רוצה לחיות" (עמ' 11 ש' 7-6). המתלונן המשיך ותיאר את המאבק עד אשר נחלץ לעזרתו עובר האורח. אשר לשאלת המניע האפשרי, טען המתלונן, כי הנאשם הינו ימני וגזען הסבור כי לא היה מקום לשחרר את השחורים מעבדות בארצות הברית בעוד המתלונן מייצג בעיניי הנאשם קו "שמאלני ליברלי". (סוף עמ' 11 ותחילת עמ' 12).

במהלך החקירה הנגדית נדרש המתלונן לדברים נוספים שעלו בעימות. לדבריו, הנאשם הסביר לחבר שלו ולגיסו "את היופי שברצח" והדבר התחבר לו עם תחביבו של הנאשם לאיסוף סכינים. "מכל החברים, אם היו אומרים משהו עשה לך את זה, עליו היו אומרים, למה? אולי סביב העניין עם הסכינים, העניין עם הגרוטסקיות" (עמ' 19 שורות 26-25).

עד תביעה - עמית אפל

עד זה הוא עובר האורח שנחלץ לעזרת המתלונן. הוא סיפר כי למשמע זעקות שבר הוא נכנס לפתח הבניין, שם הבחין בדלת דירת קרקע פתוחה. על מפתן הדלת שכב בחור שותת דם ומעליו גהר אדם אוחז סכין בידו ומבצע תנועות דקירה. העד צעק לעברו "זרוק את הסכין", זה נסוג לאחור וזרק את הסכין. (עמ' 25, ש' 1-12).

לדבריו, הסכין הייתה סכין מטבח, כאשר הידית הייתה עטופה טישו או נייר (עמ' 26, ש' 8-7).

עדת תביעה - השוטרת שלגית שלמה

השוטרת מתגוררת בבניין בו מתגורר המתלונן. היא שמעה זעקות מקומת הקרקע והריחה את הגז, שבדיעבד הסתבר כי הותז על פניו של המתלונן. היא הגיעה במהירות לדירת המתלונן, שם הבחינה בנאשם עומד בפתח הדירה.

9. עדויות מומחי ההגנה והנאשם:

שלושה המה העומדים ביסוד הגנת הנאשם:
הנאשם, הטוען לקיומה של הדמות הנוספת;
שני המומחים מטעם ההגנה: פרופסור זומר והפסיכולוג הקליני גוטליב.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

10. עדות הנאשם

עדות הנאשם תובא בשני חלקים. הראשון שבהם, הוא הרלוונטי לעדויות המומחים. החלק השני יתייחס לתחומי העניין בחייו ולבקייעים אשר נתגלו בגרסתו.

החלק הראשון בעדות הנאשם

לטענת הנאשם, הדמות הנוספת - "גדי" שמה, היא שדקרה את המתלונן, והוא, הנאשם, היה בבחינת המציל והמושיע.

בעדותו התייחס הנאשם לילדותו. הוא סיפר על היחס הנוקשה של הוריו, על אירוע תקיפה מיני שחוה בגיל 13, עת בחור מהמגזר החסידי התיישב לידו והניח את ידו במקומות מוצנעים של הנאשם.

לטענתו, נצר את הסוד בליבו עד לתחילת הטיפול אצל פסיכיאטר פרטי, ד"ר שטרוסברג. במהלך שירותו הצבאי, במסגרתו שירת בחיל השריון כתותחן "מצטיין". לאחר מכן, שימש הנאשם כמדריך נוער. הוא חש משיכה לאחד הבחורים ובגין זאת פנה לטיפול אצל ד"ר שטרוסברג. הוא אובחן כסובל מחרדות קשות וקיבל טיפול תרופתי. תדירות מפגשיו עם הרופא הייתה תחילה אחת לשבוע-שבועיים ולאחר האבחנה, צומצמו המפגשים ל"פעם בחצי שנה-שנה" (עמ' 102, ש' 31-32). **כל מפגש נמשך שעתיים תמימות: "הוא היה נותן לי שעתיים בכיף לדבר"** (עמ' 102, 32-33).

הפעם הראשונה בה שמע קולות ומישהו נוקב בשמו הייתה לפני גיוסו לצבא במסגרת ישיבת הסדר. הנאשם תיאר את מסגרת לימודיו התיכוניים, כתקופה של טרור עם גדרות תיל. אולם, לשאלת בית המשפט אישר כי חרף התנאים הקשים, לדבריו, עלה בידו להשלים 5 שנות לימוד באותה מסגרת כתלמיד מצטיין (עמ' 105 שורות 11-12). בהמשך דרכו גילה עניין בפילוסופיה, ציור ומוזיקה. את לימודיו האקדמיים - תואר ראשון ושני בפילוסופיה - סיים בהצטיינות. הנאשם העיד כי דיווח לד"ר שטרוסברג על תופעה של תלישת שערות, ציור צלב קרס על פתק בעת צפייה בסדרה "עמוד האש" ומשיכה לסמלים נאציים, משיכה "מיסטית", כדבריו.

בהמשך, נדרש הנאשם להרגליו בתחום הסמים. הוא סיפר כי נהג לעשן חשיש.

הנאשם נדרש להופעת "גדי" והתנהגותו בדירה ביום האירוע ומפאת חשיבות הדברים אדרש להם בפירוט ובלשונו שלו:

"כעבור רבע שעה בערך הגיע לשם בחור נוסף המכונה גדי, כך זכרתי. קרא לו. הוא התיישב לידי על הספה, קודם שמענו מוזיקה, הוא התיישב לידי על הספה, הוא היה נראה לי ידידותי בהתחלה, בפירוש היה לו ריח חזק של ספירט, זה אלכוהול, הוא לא היה נראה לי שיכור או מסומם, ככל הידוע לי. הוא התיישב לידי והתחיל לפתח איזו שהיא שיחה. סיפרתי לו איזו שהיא בדיחונת קטנה והוא הגיב בקור, בזלזול, ב... נתן לי רושם שהוא לא מחבב אותי. הוא התלונן על כך ש זכרתי. מלכלך על הסחורה. כש זכרתי: הכין ג'וינט שני מהחשיש שאני הבאתי אז הוא מאוד מאוד התרגז,

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

מה בדיוק הוא אמר אני לא זוכר, אבל הוא אמר "מה זה, יש סחורה, היא טובה, למה צריך לעשן חשיש של מישהו אחר". חשיש, דרך אגב, גם קניתי אותו דרך א.ל.ל. הוא הסתובב טיפה בדירה... (עמ' 106 ש' 33 עד עמ' 107).

הנאשם משכיל לתאר תחושותיו של "גדי": "ידידותי", "הגיב בקור, בזלזול", "נתן לי רושם שהוא לא מחבב אותי", "התלונן" ו"התרגז". עוד עלה בידיו לתאר ריח שנדף מ"גדי" - ריח חזק של ספירט, אלכוהול.

בהמשך, מתאר הנאשם עימות פיזי שהיה לו עם "גדי" - "הדף אותי אחורה", "קיבלתי מכה חזקה בגב", "הוצאתי את תרסיס הפלפל והתייצבתי מול גדי" "חטף לי את התרסיס ובהמשך ריסס אותי, דחף אותי חזרה" (עמ' 107 ש' 19-22). לאחר שעלה בידי הנאשם להוציא את הסכין מידו של "גדי", הוא התיישב על המתלונן, כשהוא אוחז את הסכין בקת. (עמ' 107 ש' 28-30).

לשאלת בית המשפט כיצד ידע ששמו של האדם השלישי הוא "גדי", השיב, כי כך כינה אותו המתלונן. הנאשם תיאר את "גדי" כבעל מבנה גוף מוצק, שמנמן, כובע מצחייה הפוך, לבוש בחליפת ניילון ונועל נעליים. השיער של "גדי" דליל והוא בעל זיפים. לטענתו, מראה פניו של "גדי" זכור לו היטב, ולו היה מוצג לו קלסטרון, היה עולה בידו לזהותו (עמ' 108 ש' 26 עד עמ' 109 ש' 1).

עיון ב-ת/29 (ב) - העימות שבין עמית אפל לנאשם מיום 14.10.14, מעלה את התמונה הבאה: הנאשם מתאר את "גדי" לובש חליפת "אדידס"/חליפת ספורט לבנה, מרכיב משקפיים, חובש כובע ועונד "גורמט"/שרשרת (עמ' 13-14).

אשר לריבוי הזהויות בפייסבוק, הסביר הנאשם, כי "לכל דמות יש את הסגנון שלה ואת העושר שלה, חלק מהדמויות קומיות, חלקן רציניות...חלק מהפרופילים פילוסופים לגמרי...חלק מהפרופילים קשורים לנצרות... " (עמ' 111 משורה 30 עד עמ' 112 ש' 11). לדבריו, לא הפעיל את כל ה"פרופילים" בו זמנית.

הוא זוכר היטב את פרטי האירוע (עמ' 116, ש' 31-32).

הנאשם ציין כי "גדי" נכנס לדירה דרך הדלת, לאחר שנקש עליה (עמ' 126 ש' 14-16). אשר לשאלה מדוע לא סיפר לפרופי זומר, ולא לד"ר אביב או לפסיכיאטר הפרטי על הקולות שהוא שומע, השיב, כי אינו זוכר אם סיפר לפרופי זומר על המוזיקה שהוא שומע, אך על הקולות הוא סיפר לו. את ד"ר אביב הוא מכנה "שקרן" ובקשר לפסיכיאטר הפרטי הוא כמעט בטוח שדיבר אתו על זה: "דובר פה על טיפול של שנים" (עמ' 126 ש' 31-33).

דמותו של "גדי" הופיעה לראשונה בחייו באירוע התקיפה, ובאופן חד פעמי (עמ' 127 ש' 21-24).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ"י קשת (עציר)

הנאשם אישר כי עישן סמים מעת לעת עם המתלונן, וביום האירוע הביא עמו סמים (עמ' 127 ש' -27- 33). עומד על כך ש"גדי" הביע תחושות של כעס (עמ' 136 ש' 25-21). לא יודע כיצד הגיעה הסכין ל"גדי" ואינו זוכר שהקת הייתה מלופפת בנייר (עמ' 145 ש' 5, 12-13).

אשר לפתיחת מספר חשבונות פייסבוק בשמות שונים - עובדה עליה נסמך פרופ' זומר - אמר הנאשם, כי הדבר נהוג, הגם שלא במספר אליו הגיע - 14 פרופילים (עמ' 146, ש' 8-6).

בקשר לדיאלוג המתנהל על ידו בין הדמויות השונות בפייסבוק, השיב הנאשם, כי "זה כף, זה מעשיר, זה מאפשר דיאלוג...אפלטון גם כתב דיאלוגים" (עמ' 146, ש' 12-9).

כמו כן טען הנאשם, שבהיותו בן 13 הלך לבית הכנסת, שם התיישב לידו חסיד צעיר אשר נגע באיבר מינו מעל הבגדים וכי מדובר באירוע חד פעמי (עמ' 146, ש' 27-15).

הנאשם הכחיש שהוא משתמש באופן קבוע במריחואנה או חשיש, וכן הכחיש אמירה מעין זו לפרופ' זומר (עמ' 146, ש' 31-28). עם זאת, ביום האירוע עישן "שכטה אחת" כשהדליק גיוינט עם המתלונן (עמ' 147, ש' 6-5).

משנשאל האם המתלונן יצא מהמקלחת בלי חולצה והאם הוא מורגל בכך, השיב, כי הוא זוכר, אך אינו יודע ממתי - האם מהאירוע או מהעימות. לשאלה, האם זה הפריע לו, השיב תחילה, כי אינו מורגל בכך, אך לאחר מכן שינה טעמו ואמר שהוא מורגל בכך (עמ' 152 ש' 19-11). מכל מקום, בעת מגוריו עם ארבעה שותפים, היה רואה אותם ללא חולצה (עמ' 153 ש' 5-2).

11. עדויות שמיעה בחוות הדעת

בחוות הדעת אשר הוגשו לבית המשפט יש התייחסות לדברי בני משפחה אשר לא העידו בבית המשפט. אין הדברים בבחינת עדות שמיעה, לפי שהם מהווים מקורות מידע תיוניים וחשובים. ראו לעניין זה דברי כב' השופט תיאודור אור בע"פ 8220/02, יריב ברוכים נ. מדינת ישראל, פ"ד נח(5) 740-742.

12. א. חוות הדעת של פרופסור זומר - נ/4

בטרם אסקור את חוות הדעת, אביא את הקריטריונים לאבחון ה-DID. כפי שהם מנויים ב DSM ראה לעניין זה ת/75:

1. הקריטריון הראשון - שימוש בזהות המאופיינת על ידי שני חלקי אישיות או יותר, והשיבוש הזה עשוי להיות מזוהה על ידי אחרים או מדווח על ידי המטופל.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

2. הקריטריון השני - פערים חוזרים בזיכרון של אירועים יום יומיים או מידע חשוב.
3. הקריטריון השלישי - הסימפטומים גורמים למצוקה קלינית משמעותית, או לפגיעה בתפקוד החברתי, התעסוקתי או תחומי תפקוד חשובים אחרים.
4. הקריטריון הרביעי - מוסכם כי ההפרעה אינה חלק מפרקטיקה תרבותית או דתית (אינו רלוונטי).
5. הקריטריון החמישי - הסימפטומים לא מיוחסים להשפעות פיזיולוגיות של חומר כמו סמים.

ב. עיון בחוות הדעת מעלה, כי אין היא ערוכה במתווה שנקבע ב-DSM, **הגם שהעד הסכים שהאבחון צריך להיערך על פי התסמינים שניתנו ב DSM** (עמ' 188 שורות 8-10). יתרה מזו, כל אימת שהעד עומת עם אחד הקריטריונים ולא עלה בידו לדלג על המשוכה, הוא טען כי יש לשנות את אמת המידה, טענה אשר הועלתה על ידו כבר במאמרו משנת 2014 "**הפרעת זהות דיסוציאטיבית** עקרונית אבחון וטיפול" (30.9.14) (להלן: "**המאמר**") (ת/ 74).

חוות הדעת מבוססת על חומר חקירה ועל ראיון אבחוני בן 3 שעות אשר נערך על ידו לנאשם בבית המעצר אבו כביר.

בחוות דעתו קבע העד, כי בפרק הזמן בו נערך האבחון לא ניתן היה לאבחן הפרעה זהות דיסוציאטיבית, יחד עם זאת, הנתונים ההטרו-אנימיסטים, ניתוח סיפורי הנאשם, ציוריו, הגיגיו והיעדר כל הסבר למעשה, מעלים חשד סביר שמדובר בהפרעת זהות דיסוציאטיבית.

מצב נפשי קודם של הנאשם כפי שדווח לעד על ידי הנאשם: הנאשם דיווח על קשיי הסתגלות לחיים עם שותפים בדירה, התפרצויות זעם בעבר כלפי מורה וכלפי אחד המפקדים, שימוש באופן קבוע במריחואנה וחשיש. בעברו- טריכוטילומניה (תלישת שיער לא רצונית) וחיתוך עצמי של ידיו. טופל על ידי פסיכיאטר בירושלים, בזמן לימודיו בישיבה גבוהה, על רקע חרדות ומשיכה הומוסקסואלית לתלמיד ישיבה אחר.

על פי דיווח ד"ר שטרסברג, הפסיכיאטר המטפל - שלל דיכאון, הזיות או מחשבות שווא. הנאשם דיווח לפרופסור זומר כי בזמן לימודיו בישיבה היה שומע קולות במצבי נמוס, אלה היו קולות גבר שנקב בשמו מספר פעמים ושאותו תיאר כ"פתייני". הנאשם היה גם שומע בראשו מוזיקה קלאסית. מעת לעת, שמע קול הקורא בשמו במצבי ערות. הנאשם שלל שהקולות הופיעו בהקשר של עישון סמים.

לשיטת העד, תופעת שמיעת הקולות המדווחת היא משמעותית ויש למצוא לה הסבר חלופי. אשר לעיסוק באלימות פיזית, הדברים עומדים בניגוד לדיווחי אחרת פנינה, המתארת אותו כאדם נורמטיבי.

הנאשם תואר על ידי אחריו כמי שיש לו יכולת משחק וכישרון להיכנס לדמויות.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

האחות תמי סיפרה כי הנאשם נהנה מסרטנים בהם מתואר רוע חסר פשר והיה מרותק על ידי יצירה ספרותית שבה מבצע הגיבור מעשה רצח אקראי ללא מניע, תוך אדישות וניכור. דיווח המשפחה מסתיים בכך, שבצעירותו נהג הנאשם להפחיד את אחת האחיות בציינו שיש ילד נוסף בחדר, אף שלא היה כזה.

פרופ' זומר תמים דעים עם ממצאי חוות הדעת הפסיכיאטרית מטעם התביעה (ת/70) כי התייחסות הנאשם ותיאוריו ל"גדי" אינם מאופיינים במזוריות חשיבה או במחשבות שווא. **עוד מסכים פרופ' זומר כי אין עוררין על דחפיו האלימים של הנאשם**, כפי שהם נשקפים מהתמונות שהמשטרה הוציאה ממחשבו האישי.

מנגד, ניתח העד חומרי פייסבוק של הנאשם אשר, לדבריו, כנראה לא עמדו בפני עורכי הבדיקות ועורכי חוות הדעת הפסיכיאטרית. מחומרים אלה עולה, שהנאשם השתמש ב-12 זהויות שונות, שלא כולן היו מקושרות אלה עם אלה, וחלקן הגיב לפוסטים של זהויות מסוימות של הנאשם.

פרופ' זומר ניתח גם סיפורים ושירים שנכתבו על ידי הנאשם ואשר לשיטתו כנראה לא עמדו בפני עורכי הבדיקות וחוות הדעת הפסיכיאטריות מטעם התביעה.

הסיפורים והשירים מגלים מוטיבים דיסוציאטיביים (ניתוקיים) של בעיות בזהות, של ריבוי זהויות ושל כוחות נוספים השולטים ב"אני".

המוטיב המרכזי החוזר לאורך הסיפורים הוא של תסמינים דיסוציאטיביים חמורים למדי עם מאפיינים של דה פרסונליזציה ובלבול ושינוי בזהות.

העד שלל אפשרות שהנאשם "שיחק". אין לו ידע של ממש בפסיכופתולוגיה והוא לא מאמין בפיצול אישיות.

יש בסיפורים גם מוטיבים נוספים העוסקים בטרומות ילדות (עמ' 9 לחווה"ד).

קיים מתאם חזק בין היסטוריה של טראומות ילדות לבין התפתחות של הפרעות דיסוציאטיביות. הנאשם לא ציין בראיון הקליני טראומות ילדות קשות, אלא "תקריות דחק מבודדות".

גם במהלך הריאיון הקליני סיפר הנאשם על אפיזודות של שמיעת קולות.

הנאשם מתייחס אל עצמו כאל גיבור שהציל את הקורבן. הוא הוציא את הסכין מהתוקף (עמ' 13 לחווה"ד).

מצד אחד, טוען הנאשם שתופעת פיצול אישיות לא קיימת, ומצד שני, הוא שאל בדמעות מי ירצה להתחתן עם אדם שיש לו פיצול אישיות. לשיטת המומחה, אמירה זו, מצביעה על **אמינות הנאשם**.

סיכום חוות הדעת

אין הסבר פסיכיאטרי לתקיפה. אין מניע לתקיפה. תופעות דיסוציאטיביות כמו דהפרסונליזציה, אמנזיה דיסוציאטיבית, בלבול בזהות, שינויים בזהות והזיות קול וראייה, מופיעות, כחוט השני,

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

לאורך שנים של כתיבה ויצירה שקדמו לתקיפה. לכן, מדובר בהפרעת זהות דיסוציאטיבית, בעיקרה על רקע טראומות ילדות.

ג. החקירה הנגדית של פרופ' זומר:

בסקירת החקירה הנגדית, אציב אלה מול אלה את קביעות העד הנכבד, מול התשתית העובדתית שהציב הנאשם, כמו גם השוואה לחוות דעת אחרות.

מקור התופעה של ה-DID - "בפשעים שמתבצעים בבני אדם, בעבירות קשות ובראומות" (עמ' 181 ש' 25-26).

כאן יש לשוב ולהפנות לדברי הנאשם עצמו, כי הוא לא ידע עבירות קשות או טראומות בעברו. לכל היותר, "תקריות דחק מבודדות", כמפורט בחוות הדעת. גם העד הסכים כי אין לנאשם היסטוריית ילדות טראומתית (עמ' 212, ש' 15-29).

על פי המאמר שכתב העד עצמו, מבחינה אטיולוגית, הפרעת זהות דיסוציאטיבית היא למעשה הפרעה פוסט-טראומטית. המחקר מצביע "ללא עוררין על קשר בין חומרת הפסיכופתולוגיה הדיסוציאטיבית, לבין חומרת הטראומה לה נחשף אדם בילדותו, מידת הכרוניות וגיל החשיפה לטראומה (Sroufe, 2009 & Carlson, Yates)".

העד מסכים כי יש קושי בזיהוי ה-DID (עמ' 182, ש' 20-21).

העד עומת עם קביעות הפסיכולוג גוטליב, עד ההגנה, אשר ראיין את הנאשם במשך 12 שעות, בשעה שפרופ' זומר עצמו ראיין את הנאשם 3 שעות בלבד.

גוטליב אמר שהוא לא מצא את התופעה, הגם שאינו שולל הימצאותה אצל הנאשם. פרופ' זומר השיב, שלא מדובר בהתפרצות ספונטנית המתרחשת מדי יום, ופעמים גם הסתכלות של שבועיים לא תראה דבר (עמ' 187, ש' 1-7). לשיטת זומר, אם כן, יש ליתן משקל משמעותי לממצאים המהווים נדבך עיקרי בחוות דעתו.

חוות דעתו מבוססת על נתונים הטראומנטיים, ניתוח סיפוריו, ציוריו והגיגיו והיעדר מניע. לדבריו, עמד לרשותו חומר למכביר שלא עמד לרשות מומחי התביעה (עמ' 185). אלה מעלים חשד סביר שהנאשם סובל מהתופעה (עמ' 186, ש' 6-7).

כאן המקום להציג את התייחסות הנאשם לנתונים הטראומנטיים, אשר הוגדרו על ידי פרופ' זומר, כ"מכרה זהב דיאגנוסטי":

הנאשם התייחס לסיפורת עליה השתית המומחה את ממצאיו. לדבריו, המכנה המשותף לסיפוריו הוא "ביזארויות, משחקי מילים, גרוטסקיות, מורכבות של הנפש האנושית, גם אלימות נמצאת

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

שם. הוא זוכר שאביו, אשר קרא סיפור שלו, שאל אותו האם הוא סדיסט. **הסיפור נכתב בשנת 2005**. "הסיפורים הם fiction, הם מתעסקים בתת מודע" (עמ' 115, ש' 18-21).
העד מתייחס למוטיבים חשובים בכתיבת הנאשם המשקפים טראומות ילדות. אולם אין חולק, כי הנאשם לא חווה טראומות בילדותו ומכאן שהגדרת הנאשם את יצירתו הספרותית כ fiction היא הנותנת כי אין לתור ולחפש בסיפורי הנאשם, מה שאין בהם.

אחר כל אלה, נשאל המומחה באשר לאבחון הנאשם על פי הקריטריונים המנויים ב - DSM :

הקריטריון הראשון - שימוש בזהות המאופיין על ידי שני חלקי אישיות או יותר, שיבוש העשוי להיות מזוהה על ידי אחרים או מדווח על ידי המטופל. בקשר לקריטריון זה, אמר העד, כי הוא מתבסס על החומר הכתוב, סיפורים וכו'.

העד הסכים כי בשום שלב בחיי הנאשם הוא לא הזכיר את "גדי", או אישיות אחרת, לא בפייסבוק ולא בכתיבתו הספרותית (עמ' 237, ש' 12-14).

פרופ' זומר מדגיש, כי התופעה עשויה להיות מזוהה על ידי אחרים או על ידי המטופל, וכזאת לא מצאנו. העד הסכים כי אין עדים שראו אצל הנאשם אישיות נוספת והנאשם עצמו לא דיווח על כך לאיש, לרבות לד"ר שטרוסברג.

במענה לשאלה מדוע הפסיכיאטר שטיפל בנאשם במשך שנים רבות, ד"ר שטרוסברג, לא הבחין בתופעה, השיב העד, כי מדובר ב"הפרעה חבויה" שפסיכיאטרים מחמיצים אותה (עמ' 202 ש' 24-203 ש' 10).

אשר לתפיסה כי אדם הלוקה בהפרעה, לא יודע על קיומן של הזהויות, השיב העד, כי על פי מאמר - "Inter-Identity Autobiographical Amnesia" - שהתפרסם בכתב עת מדעי, (המאמר לא הוגש ולא סומן, אך אין לכך חשיבות) יש לערוך רביזיה בהגדרה של ה-DID וצריך לשנות את הקריטריון של האמנזיה.

יודגש, כי לא עלה בידי העד להצביע על קביעה זו מתוך המאמר ומכל מקום המאמר לא משקף את הקריטריונים לעת הזאת.

העד טען, שיש אנשים שמדווחים כי ב-DID הם רואים את חלקי האישיות האחרים, גם כששניהם קיימים באותו חלל בו זמנית (עמ' 193).

לא עלה בידי העד להפנות לחומר מדעי בנקודה זו וקביעה זו עומדת בניגוד לחוות דעת מומחה ההגנה השני, גוטליב, ואף בניגוד לשכל הישר, שהרי המטרה היא הניתוק, לשם הגנה על אישיות "האם". לא זו אף זו. הנאשם עצמו אמר לעד: "אם אדם אומר שיש לו פיצול אישיות והוא ער לפיצול האישיות אז מתקיים למעשה איחוד במודעות שסותר את הפיצול..." (שתי השורות האחרונות בעמ' 13 לחוות הדעת).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

העד חזר וציין, כי יש הצעה לשנות את הקריטריונים האבחוניים של נתק מוחלט בין חלקי האישיות (עמ' 194).

במקום זה יש להפנות למאמרו של העד :

1. חילוף הזהויות היא תופעה שלא תמיד יכול המטופל לדווח עליה (בגלל אמנזיה של האישיות המרכזית לתופעה זו), ורק לעיתים נדירות היא מוצגת למאבחן באופן התנהגותי גלוי בעת תהליך ההערכה הפסיכולוגית.
2. **שינויים בזהות:** התנהגויות אובייקטיביות בנות צפייה המבטאות חילוף בזהות והן כוללות התייחסות עצמית בגוף רבים, בשם אחר, זיהוי מיומנות שאיננה מאפיינת את האדם או אובדן מוזר ופתאומי של מיומנות כזו, זיהוי חפצים שאין זיכרון ביחס לרכישתם, ראיות שאנשים אחרים מכנים את המטופל בשם אחר או שאחרים מספרים למטופל כי ראו אותו מתנהג בצורות שונות ולא טיפוסיות. בעת הריאיון, איתור של מיני דיסוציאציות, מיקרו-אמנזיות, שינויים בסגנון הדיבור, מצב הרוח, שינויים בטון הדיבור, אוצר המילים וכיוצא בזה. דבר מאלה לא קיים בעניינו של הנאשם.

סיכום הקריטריון הראשון: הנאשם לא עונה על אמות המידה שהותוו בקריטריון הראשון. הנאשם לא דיווח בעבר על חילוף זהויות. בני המשפחה וחבריו לא הבחינו אף הם בחילוף זהויות.

הקריטריון השני - פערים חוזרים בזיכרון של אירועים יום יומיים או מידע חשוב. בהקשר לקריטריון זה, לא היה בפי העד הסבר ליכולת הנאשם להביא תיאור רציף של מה שארע (עמ' 194). העד לא מצא דיווח על פערים כאלה (עמ' 195-196).

אשר לשאלה על נסיגה בזיכרון המהימן, שהינה חלק מהקריטריון השני (למשל: לשכוח להשתמש במחשב, לשכוח לקרוא וכד'), הביא העד דוגמא כי הנאשם: "הוא לא זוכר איך הוא עבר" (עמ' 198 ש' 1-2). למרבה הצער, לא ברור למה התכוון, אך מכל מקום, כמאמר התובעת, ה-DSM מדבר על **פערים חוזרים**, בלשון רבים, ואילו העד מדבר על אירוע בודד. לבסוף, סיכם העד את הקריטריון השני בכך, שלא זיהה פערים חוזרים בזיכרון וכי "הקריטריון הזה הוא קריטריון שנוי במחלוקת" (עמ' 198 ש' 6). ודוק: עלה בידי הנאשם להציג סיפור מפורט, רווי פרטים, על אשר אירע ובכלל זה, דיאלוג עם הדמות השנייה, ריחות, תחושות של הדמות השנייה ועוד.

העד לא מסכים עם הקביעה של ד"ר אביב כי בהפרעה זו הנאשם לא אמור לדעת מה עשתה האישיות הנוספת.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ"י קשת (עציר)

אשר לשאלה מדוע לא הביא מאמרים מדעיים בהתייחס לנקודה זו, ענה: "אני לא סטודנט שעושה עבודה ומביא סימוכין, אני איש מקצוע שאני כותב את הספרות, אני כותב את הידע" (עמ' 201, ש' 27-28).

יצוין כי מומחה ההגנה השני, גוטליב, ענה בנקודה זו כי מצב דברים מעין זה - מודעות למעשי האישיות הנוספת- הינו "נדיר מאוד", "מורכב יותר" ו"בעייתית".

העד עצמו, במאמרו, קבע כי אחד משלושת **תסמיני הליבה** לאבחון ה-DID הינו קיומה של **אמנזיה: מקומית** - אובדן זיכרון ביחס לתקופה מסוימת; **סלקטיבית** - אובדן זיכרון ביחס להיבטים מסוימים בתקופה מוגדרת; **מתמשכת** - אובדן זיכרון מנקודת זמן ספציפית בעבר ועד להיום; **וכללית** - אובדן זיכרון ביחס לכל החיים.

מנגד, נמצא כי הנאשם מסר, שעות לאחר מעצרו, גרסה קוהרנטית, רהוטה ורוויית פרטים. לא נמצא אצלו סימן קל שבקלים לאחד מסמיני האמנזיה המנויים לעיל.

הגיונם של דברים פשוט - הנתק בין האישיות ה"מארתת" לבין האישיות האחרת, לצד האמנזיה נועד להגן על האישיות ה"מארתת".

על כן ולא בכדי, נדרש **טיפול ממושך** על מנת להביאו למצב של אינטגרציה בין הזהויות וזיכרון אחד, דבר שלא מתקיים בעניינינו:

"הטיפול ב **DID** עד לאינטגרציה של הזהויות והזיכרונות הטראומטיים לזהות אחת ולזיכרון היסטורי אחד, הוא טיפול ממושך הנע בין שנים ספורות למספר רב של שנים". (פרק עקרונות הטיפול במאמר הנ"ל. (הדגשות שלי-צ.ק)).

כך למשל, במהלך עדותו, השיב ד"ר פישל לשאלה האם יכולה להיות אינטראקציה בין דמות אחת לשנייה, כפי שתואר הנאשם. על כך השיב: "**באבחנה הקלאסית, אין מודעות של דמות ודמות**" (עמ' 242 ש' 20).

ראו לעניין זה גם דבריו של ד"ר פישל בדבר מקרה בו נדרשו **שש שנות טיפול** על מנת להביא את המטופלת להכיר במציאות כפי שהיא, הגם שהאמנזיה לתקופה זו, נותרה בעינה (עמ' 246, ש' 24-9).

התובעת הפנתה את העד למאמר שנכתב על ידו בשנת 2012 "**אמנזיה אוטוביוגרפית בחולים עם DID**". מאמר זה מתייחס בין השאר ל-9 נשים אשר דיווחו שהן לא זוכרות את המידע אודות הזהות הנוספת שלהן, זאת בניגוד לנאשם אשר כאמור מסר סיפור מלא. על כך השיב העד בזו הלשון: "תשובתי היא שהנקודה החשובה במחקר הזה שהוא מחקר מעבדתי על קבוצה קטנה והוא מראה שיכולה להיות מודעות, העברת מידע בין חלקי האישיות, מודעות מסוימת למה שאישיות אחרת יודעת וזה הוכח באופן אקספרימנטלי". (עמ' 234 ש' 27 עד עמ' 235 ש' 19). (גם מאמר זה, לא הוגש). בהמשך, נשאל שוב: "**אבל הוא ידע לדווח על המעשים והן לא!**" ותשובתו הייתה: "**נכון, זו פרדיגמת מחקר שונה**" (עמ' 226 ש' 20-21).

השיב, אך לא הסביר במה דברים אמורים.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

התובעת הטיחה בעד כי מאמר שהגיש - "דיסוציאציות באלימות" - מאת מוסקוביץ משנת 2004, (לא הוגש) אינו רלוונטי, לפי שאין שום סיטואציה דומה לעניינינו. על כך השיב המומחה כי למאמר יש רלוונטיות משום שהוא מראה תופעה לא מוכרת שבה רבים מהפשעים האלימים קשורים בהפרעות דיסוציאטיביות. משאמרה לו התובעת כי הנאשמים המורשעים באותו מאמר לא זכרו את אשר אירע, אישר זאת העד (עמ' 238).

הקריטריון השלישי - הסימפטומים גורמים למצוקה קלינית משמעותית, או לפגיעה בתפקוד החברתי, תעסוקתי או תחומי תפקוד חשובים אחרים.

משהטיחה בו התובעת כי הנאשם מתפקד היטב - עובד, לומד, שירת בצבא, הייתה לו בת זוג, גר עם שותפים, רכש תארים אקדמיים וכד' - השיב העד, כי שישוף הגרון של החבר הוא פגיעה בתפקוד בבחינת דבר הדובר בעד עצמו.

בכל הכבוד, אינני רואה בין הסימפטומים לבין תשובת העד ולא כלום. התשובה גם סותרת תשובה אחרת שלו. העד מכיר בקריטריון זה, אך נסמך באותה נשימה על הסיפורת משנים עברו, בהן לא ניכרה בנאשם מצוקה קלינית ולא הייתה פגיעה בתפקוד הנאשם.

הקריטריון הרביעי - אינו רלוונטי לפי שמוסכם כי ההפרעה אינה חלק מפרקטיקה תרבותית או דתית.

הקריטריון החמישי - הסימפטומים לא מיוחסים להשפעות פיזיולוגיות של חומר כמו סמים. לשיטת המומחה, הסמים שצרך הנאשם, גראס וחשיש, "הופכים את האדם טיפה יותר שמח ונינוח" והם אינם סמים מעוררי הזיות. על כן, אין קשר בין צריכת הסמים לבין התופעה ממנה סובל הנאשם. העד עומת עם מאמר מדעי - "דה-פרסונליזציה לאחר גמילה מקנביס" (הרפואה, כרך 144, חוברת ד', אפריל 2005) (ת/73), הקובע כי שימוש בקאנביס מוליך לדה-פרסונליזציה וכך גם חשיש. הנאשם נהג לצרוך חשיש ומריחואנה באופן קבוע (ראה ת/70 עמ' 4 וכן עדות הנאשם). זמן קצר לפני התקיפה עישן חשיש. העד הבהיר כי תופעת דה-פרסונליזציה היא תהליך בגדרו חווה המשתמש את עצמו כמנותק "כאילו מביטים על העולם מבעד לחלון", או מתוך בועה, ואלה אינם התסמינים של ההפרעה ממנה סובל הנאשם. עם זאת, הסכים שדה-פרסונליזציה יכולה לנבוע משימוש בקאנביס. העד אישר שישנה השפעה מעישון חשיש או מריחואנה, הכוללת שיבוש בתהליך ההכרה והאדם חווה עצמו כמנותק (עמ' 207-206).

סיכום הקריטריונים:

ראינו ולמדנו כי הנאשם לא עונה לאף לא אחד מהקריטריונים. כל אימת שהמומחה נתקל בקשיים, הוא טען כי הקריטריון שנוי במחלוקת וכי יש לערוך רביזיה בקריטריון.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

ד. שמיעת הקולות :

בחוות דעתו ייחס פרופ' זומר חשיבות רבה לשמיעת הקולות שדווחה על ידי הנאשם. לשאלה, מדוע תופעת שמיעת קולות במצבי נמנום, או כשהוא ער, דווחה לראשונה לעד ולא דרך משל בבית החולים "אברבנאל" או לד"ר שטרוסברג, השיב העד, כי הנאשם נתן דווקא בו את אמונו (עמ' 213, ש' 22-27).

תמיהה עולה למקרא התשובה: הנאשם לא התקשה לחשוף בפני ד"ר שטרוסברג נטיות הומוסקסואליות ותחושות משיכה מינית לבחור אחר. לנאשם לא הייתה בעיה לחשוף בפני הצוות הרפואי בבית החולים "אברבנאל": "שימוש קבוע ומתמשך בקנאביס לסוגיו, עם תקופות של שימוש מסיבי. רוכש את הסם "דרך אותם מספר דילרים". עוד מדווח על התנסויות, לדבריו חד פעמיות, בקוקאין, בהסנפה" (חוות הדעת הפסיכיאטרית-ת/70, עמ' 4).

הנה כי כן, הנאשם שיתף את הגורמים הטיפוליים בפרטים שהיו עשויים להביך אותו לאין שיעור מאשר הדיווח על שמיעת קולות. יודגש ויצוין, כי הנאשם לא ציין עובדה זו בפני איש מבני משפחתו או חבריו.

משנתנה ב"כ הנאשם דעתה לדיווח של ד"ר שטרוסברג ובו אין התייחסות לשמיעת קולות, היא כינתה את המפגשים בין הנאשם לד"ר שטרוסברג כ"פגישות לצורך קבלת מרשם רפואי" בלבד. אין בידי לקבל טיעון זה, העומד בסתירה לדברי הנאשם לפיהם כל מפגש נמשך שעתיים תמימות, במהלכן השיח את אשר על ליבו.

ה. חשבונות הפייסבוק והסיפורים :

העד מצא תימוכין לגישתו בכך שהנאשם פתח חשבונות פייסבוק במספר שמות. לשיטת העד, גם אם אחרים נוקטים באותה גישה, מדובר בדבר יוצא דופן. העד עומת עם דברי הנאשם כי עשה כן לצרכים קומיים, פיוטיים ולשם הבעת דעות. על כך השיב העד, כי הנאשם "באופן כללי מתייחס לכל הסיפורים שלו כצחוקים וכיצירות חסרות משמעות ומבטל בהינף יד את כל התוקף של ה-DID" (עמ' 215 ש' 31-30).

אשר לשאלה מדוע אין להתייחס לסיפורים שכתב הנאשם כאל פרי דמיון, השיב העד באלה: החשד להפרעה מסוג DID אינו תולדה רק של תוכנם של הסיפורים אלה "מאוסף של סימנים מצטבר ובחינה האם יש קו משותף וחוט השני שעובר בסיפורים האלה, לדברים האלה יש משמעות קלינית שנשענת על מחקר...מוטיב עקבי חוזר ונשנה של פיצול, של בעיות בזהות, של כפל זהויות...שזה מעיד על משהו בנפש, זו דעתי" (עמ' 217, ש' 6-1).

לשאלה, האם יש מחקר המצביע על כך שמי שלוקה ב-DID נוהג גם לראות סרטים על הפרעה וכותב סיפורים על כך השיב המומחה שאינו יודע (עמ' 217, ש' 16-18).

הנה כי כן, מבקש המומחה למצוא בסיפורים מה שאין בהם. כך גם בכרטיסי הפייסבוק. דבריו בדבר "אוסף סימנים מצטבר", אין להם על מה לסמוך משום שלא נמצאו סימנים כלשהם.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

ו. מי מוסמך לאבחן DID- פסיכיאטר או פסיכולוג:

פרופ' זומר נשאל אשר לחוות הדעת הסותרות בין הפסיכיאטר, עד התביעה ד"ר אביב, לבינו, והשיב כדלקמן: "פסיכיאטר הוא רופא שלומד בבית ספר לרפואה, לומד על הקיבה ועל המוח ועל הידיים. בתום 6 (צריך להיות בהמשך: "שנים של" צ.ק) לימודי רפואה הוא מתמחה בתרופות שמשפיעות על המוח, זה המקצוע. פסיכולוג לכל אורך ההשכלה עוסק באבחון, בלימוד האבחון וטיפול פסיכולוגי בהפרעות נפשיות...בטיפול שיחתי לא בתרופות...אנחנו אלה שמרכיבים את המבחנים הפסיכולוגיים, חוקרים אותם ומתקפים אותם, לא הפסיכיאטרים, הפסיכיאטרים עסוקים בחקר תרופות. המחלה הזו, DID, היא לא מחלה שמטפלים בה בתרופות...תרופות לא עוזרות לזה. זה מנגנון הגנה פוסט-טראומטי והדרך היחידה לאבחן אותו היא בשיחות ולטפל בה בטיפול שיחתי...פסיכולוגים בדרך כלל הם אלה שצברו את הניסיון הקליני והמחקרי הרב ביותר בטיפול בהפרעה זו" (עמ' 219).

כך גם טען כלפי ד"ר שטרוסברג, דהיינו, כי הפסיכיאטרים מתמיצים את אבחון התופעה בהיותה "הפרעה חבויה" (עמ' 202 ש' 24 - עמ' 203 ש' 10).

בתמצית, טוען המומחה, כי הפסיכיאטרים אינם מוסמכים ואינם יודעים לאבחן DID.

המענה לקביעה זו ניתן על ידי ד"ר פישל בחוות דעתו (ת/76). העד הפנה שימת הלב כי ההפרעה מופיעה ב-DSM, אשר מוצא על ידי האגודה הפסיכיאטרית האמריקאית.

הגם שהטיפול ב-DID אינו תרופתי, אין בכך כדי למנוע אבחון על ידי הפסיכיאטרים. האבחון והטיפול ב-DID הינו חלק חיוני בהתמחות בפסיכיאטריה.

ד"ר פישל הדגיש, כי הפסיכולוגים נטלו חלק בקביעת התסמינים לאבחון הפרעות נפשיות ב-DSM, אך בראש הקבוצה עומד פסיכיאטר הבקיא בנושא.

לדעת ד"ר פישל, כל חוות דעת המוגשת לצורך הליך משפטי, ובכלל זה אבחון של DID, חייבת להיות חתומה על ידי פסיכיאטר, הגם שקרימינולוגים ופסיכולוגים נמנים על צוות הבדיקה (עמ' 245 ש' 1-4). "לא קיים ספר אבחנות נפרד עבור פסיכיאטרים ואחר עבור פסיכולוגים וסביר שגם לא יהיה קיים בעתיד" (סוף עמ' 1 לחוות הדעת).

תנא דמסייע לגישת ד"ר פישל נמצא בחוות הדעת ובעדות גוטליב, עד ההגנה, אשר לא השמיע השגות על מומחיות הפסיכיאטרים לאבחון ה-DID.

יש לזכור כי האכסניה אשר נקבעה ל-DID הינה האגודה הפסיכיאטרית האמריקאית. אני מאמץ אפוא את גישתו של ד"ר פישל.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

בכל מקרה, אין מקום להאריך בנקודה זו לפי שממילא לא נמצא בסיס עובדתי או אחר לחוות הדעת של הפסיכולוגים עדי ההגנה.

ז. לשאלת המניע קבע פרופ' זומר כי לו ביקש הנאשם לחוות תהליך של מוות בקרבה מיידית היה מבצע זאת על אדם זר ואנונימי (עמ' 224, ש' 32-28). תשובה זו אינה בתחום מומחיות העד.

יושם אל לב כי המומחה אינו משיג עם היתכנות מעשה אלים מצד הנאשם, כפי שיבואר להלן, אלא על בחירת הקורבן בלבד.

במענה לשאלת התובעת הסכים העד כי הנאשם הינו אדם עם דחפים אלימים: "מסכים. אני רק טוען שהם כנראה לא בשליטתו, אלא בשליטת חלק אחר מאישיותו, אבל אני מסכים איתך ואני מודאג מהדחפים האלימים" (עמ' 226, ש' 29-28). כמו כן אישר העד כי הנאשם אדם מסוכן (עמ' 227, ש' 6).

בהמשך החקירה הנגדית הסכים העד כי במאמרים שהגיש יש מסקנות שלא אומצו ב DSM .

ח. סיכום עדות פרופ' זומר

הצבעתי על פרכות וסתירות בעדותו של פרופ' זומר. התשתית העובדתית נסתרת מניה וביה על ידי הנאשם עצמו, והקביעות האבחנתיות עומדות בניגוד מוחלט ל-DSM, לעדויות מומחים אחרים, ובכללם, מומחה נוסף של ההגנה ולמאמרים, ובכלל זה של העד עצמו.

אכן, הביקורת בכתובים על הקריטריונים של ה DSM, הושמעה ע"י פרופ' זומר עוד בטרם בא לעולם האירוע מושא כתב האישום. אולם, אין לי אלא מה שבפניי. ה DSM הוא המחייב, לדעת הכל, ובכלל זה אף לדעת פרופ' זומר עצמו.

לאלה יש להוסיף כי ד"ר שטרוסברג, אשר טיפל בנאשם באופן שוטף, במשך שנים ועד ל-3 חודשים עובר למעצרו, לא הבחין בתופעה, חרף העובדה שכל טיפול בנאשם נמשך שעתיים תמימות, כמאמר הנאשם. הפסיכולוג יאיר גוטליב שבדק את הנאשם 12 שעות, לא הבחין אף הוא בתופעה וכך גם לא ד"ר אביב והקרימינולוגית, הגב' מירקין.

13. העד יאיר גוטליב, פסיכולוג קליני

העד אבחן את הנאשם וערך חוות דעת בעניינו (3/נ).

העד ערך לנאשם ראיון קליני בשתי הזדמנויות שונות, לפרק זמן של 6 שעות בכל פעם. הוא נתבקש לבדוק האם יש לנאשם הפרעה דיסוציאטיבית ולשם כך ערך לנאשם מבחנים וראיונות. הוא לא מצא אצל הנאשם סימנים מובהקים להפרעה זו לפי שיש קושי לאבחן אותה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

בחוות דעתו התייחס המומחה לנתונים הבאים: הנאשם טופל פסיכיאטרית מספר פעמים במשך מספר שנים. סיבת הפנייה לפסיכיאטר מתוארת על רקע משיכה מינית הומוסקסואלית לתלמיד ישיבה אחר.

לנאשם מוזרות רבה הנחשפת מתוך יומניו האישיים (סמלי הרייך השלישי, ציורי השטן, התעניינות בשיטות מוות ועוד).

הנאשם מתפקד ברמה קוגניטיבית מעל הממוצע.

בוחר המציאות תקין ולא ניכרות הפרעות פסיכוטיות או הפרעות גסות אחרות בבוחן המציאות. לנאשם עיסוק אינטלקטואלי אובססיבי בנאציזם ובסגנונות המתה ורצח לאורך ההיסטוריה. השיפוט החברתי של הנאשם תקין.

"האבחון לא מציג תמונה ברורה של הפרעה דיסוציאטיבית, ייתכנו ניתוקים ברצף החשיבה וישנן עדויות מסוימות (לא מובהקות) לתכנים דיסוציאטיביים במהלך האבחון, אך אין באלו להעיד על הפרעה דיסוציאטיבית ו/או על הפרעת ריבוי אישיות" (הדגשה שלי- צ.ק) (עמ' 4 לחווה"ד).

באבחון נמצאו עדויות נרחבות ומובהקות לעבר טראומתי מתמשך ומשמעותי שלא טופל.

"הפרעות דיסוציאטיביות הן בעלות אטיולוגיה ברורה של טראומה בעבר אך נראה כי אבי (הנאשם- צ.ק) משתמש בהגנות אחרות שהראשונה והמשמעותית שבהן היא פיצול" (עמ' 5 לחווה"ד).

לשיטת המומחה בחוות דעתו, האבחנה של הנאשם כ"פוסט- טראומטי כרוני" היא המתאימה ביותר.

בחקירתו הנגדית נשאל העד, האם ניתן לומר שמבחינתו אין לנאשם את הפרעה, והשיב, שגם זאת אינו יכול לומר. עם זאת, "אני יכול למצוא סימנים שמאששים או סימנים ששוללים. בהפרעה זו קשה למצוא סימנים ששוללים. אבל סימנים שמאששים היו כמה" (עמ' 165 ש' 7-8).

העד מסביר: "כל מקרה של הפרעת אישיות דיסוציאטיבית היא מתחילה בטרומה מורכבת מהילדות. זאת אומרת שהסימן הראשון שאדם מחפש את הפרעה הזו יהיה, מבחינת סיפור המחלה, טראומה-בדרך כלל טראומה מינית מורכבת ומתמשכת מהילדות, וזה היה" (עמ' 165 ש' 10-13).

בהמשך העד מוסיף ומבהיר, כי מדובר בבריחה מהמציאות במצבי טראומה חמורים. או אז באה לעולם הפרעת אישיות דיסוציאטיבית שהיא בקצה הסקאלה (עמ' 165 ש' 17).

ודוק: הנאשם עצמו, מעיד כי לא הייתה לו שום טראומה, כהגדרתה על ידי העד גוטליב.

כאן יש ליתן את הדעת לשאלות ולתשובות הבאות:

ש: "אבל לנאשם הזה אין שום אינדיקציה שיש לו הפרעות פחות חמורות בסקאלה, שאין לו אירועים דיסוציאטיביים. נכון? אתה לא מצאת דבר כזה".

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

ת: "נכון. אני מצאתי עדויות לדיסוציאציות מסוימות, לניתוקים מסוימים שלא מגיעים לרמת המובהקות שהפרעה הדיסוציאטיבית דורשת".

ש: "אין לנאשם את הפרעה הזו ולא מצאת שיש לו, היית כותב אם היית מוצא, נכון?"

ת: "ברור". (עמ' 165, ש' 28-33).

העד תמך בדברי ד"ר אביב אשר לא מצא "התנהגות של פוגה או של ניתוק, כלום". לדברי העד: "זה הגיוני לגמרי". העד גם אישר את דברי ד"ר אביב כי המקרים אשר אובחנו, הם מאוד דרמטיים (עמ' 166, ש' 15-28).

תיאור הנאשם, לדברי העד, כי הלך מחדר לחדר ותפס את ה"אני" השני, "יהיה מאוד נדיר" (עמ' 168, ש' 10-12).

אשר ליכולת "אני" אחד לתאר תחושות של ה"אני" השני, השיב העד כי "זה יהיה בעייתי" (עמ' 169, ש' 1).

לשאלה נוספת כיצד הנאשם יכול להיות מחובר לסיטואציה תוך שהוא יודע מה קרה שם, השיב העד כי "בהפרעת אישיות הוא יכול להיות מודע למה שאישיות אחרות עושות. כדי לחוות אותן בו זמנית זה צריך להיות מורכב יותר והרבה יותר נדיר" (עמ' 169, ש' 15-19).

העד הגדיר את אשר אירע כ"סיטואציה מאוד ביזארית של אדם שמנסה לשחוט את החבר הכי טוב שלו כשאין שום התנהגות אלימה בעברו" (עמ' 170, ש' 13-14).

העד הסכים שיש מחלוקת בדבר קיומה של ה-DID. גם פסיכולוגים חושבים שאין כזו הפרעה (עמ' 171, ש' 8-13).

העד התקשה להשיב לשאלה מהי אותה פוסט-טראומה מתמשכת בילדות הנאשם. אשר לאירוע מגיל 13 - הנגיעה בבית הכנסת - סיפר העד, כי הנאשם סיווג את האירוע כ"מאוד מינורי" (עמ' 171, ש' 28). עם זאת, אמר העד כי המינוריות של האירוע לא קובעת. העד שב ואישר כי אין בחיי הנאשם סיפור של פוסט-טראומה.

כזכור, הסתובב המתלונן בלי חולצה, לאחר שהתקלח. על פי חוות דעת הפסיכולוג גוטליב, עובדה זו הפגישה את הנאשם "עם תחושות הומוסקסואליות... בסיטואציה הזו הזעם העצום השתחרר לכדי מתקפה רצחנית שבה הוא התוקף והקורבן גם יחד".

על כך השיב הנאשם בעצמו, באומרו כי אינו זוכר את השלב שבו המתלונן יצא מהמקלחת רטוב וללא חולצה. עם זאת, אישר כי בשעה שגר בדירה אחת עם שלושה גברים נוספים, היה רואה אותם מעת לעת ללא חולצה (עמ' 152 ש' 22 עד עמ' 153 ש' 5).

לשם השוואה, נדרש פרופ' זומר לשאלת ה"טריגר" שהביא לאירוע. על כך השיב: "אני חושב שהנאשם הזה, היה לו, היו לו, אירועי תקיפה מינית הומוסקסואלית בעברו, הוא בעצמו מוטרד מהנטיית ההומו- סקסואליות שלו, מפחד מהנטיית ההומוסקסואליות שלו, ביקש עזרה שהנטיית

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

ההומוסקסואליות האלה יוכחדו באופן תרופתי והתחושה שלי שהוא נתקף בפאניקה ההומוסקסואלית שכנראה עוררה אצלו איזשהו פלאשבק, כי יש לו טראומות הומוסקסואליות". לדבריו, אפשר שהעובדה שהקורבן לא היה לבוש בחולצה, היא שהיוותה את הטריגר. (עמ' 197, ש' 1-22).

בסוגיה זו יש לחזור ולהפנות לעדות הנאשם ואף לדבריו המפורטים בניתוח עדות גוטליב, כי הוא היה מורגל בשותפים לדירה המהלכים כאשר פלג גופם העליון חשוף. משעומת פרופ' זומר עם עובדה זו, השיב כי ככל הנראה הייתה לנאשם "קרבה ואהבה גדולה מאוד למתלונן והורדת החולצה פלוס אולי סמים גרמו לאיבוד עשתונות ופריצה של התופעה" (עמ' 197 ש' 17-18).

לטעמי, אין מדובר אלא בהשערה בעלמא, שאין לה על מה לסמוך. נדבך נוסף להיות הנאשם מורגל בכגון דא, היא שהותו במסגרת תיכונית פנימייתית במשך מספר שנים (ראה הפסקה הראשונה, עמ' 13 לחוות הדעת של פרופ' זומר). הדעת נותנת, כי גם שם ראה הנאשם נערים כשפלג גופם העליון חשוף.

הנה כי כן, חוות הדעת של גוטליב אינה מושתתת על ה-DSM. המסד העובדתי אינו קיים בכל היבט. אין בעברו של הנאשם טראומה חמורה ומתמשכת. יכולת הנאשם לתאר באופן קוהרנטי את אשר ארע, הינה "בעייתית" ו"נדירה", לפי שהיא עומדת בניגוד לתכלית הניתוק הרגשי מהאירוע, ניתוק אשר נועד להגן על ה"אישיות האם" מפני המתרחש.

כך או כך, העד לא מצא סימן להפרעה דיסוציאטיבית. ניכר כי הוא נסמך בעיקר על ה"ביזאריות" בהחלטה לשחוט את חברו הטוב.

מנגד, מציין העד, כי לנאשם עיסוק אובססיבי בדרכי המתה ובנאציזם. כמו כן, הסכים העד עם ד"ר אביב כי לא נמצאו אצל הנאשם סימני נתק וכי המקרים של DID שאובחנו, היו דרמטיים.

14. סיכום עדויות הנאשם, פרופ' זומר והפסיכולוג גוטליב

לא עלה בידי הנאשם להקים ספק סביר בדבר קיומה של הפרעה מסוג DID.

15. מומחי התביעה

א. ד"ר אלכס אביב

היה שותף לעריכת חוות הדעת ת/70.

במענה לטענת ב"כ הנאשם כי ד"ר אביב לא נטל חלק משמעותי בבדיקת הנאשם יש להפנות לתשובת העד כי חוות הדעת ככלל, מבוססות למעשה על הסתכלות צוות סיעודי, בדיקות פסיכיאטריות, קבלת אנמנזה והטרו-אנמנזה מהמטופל, בני משפחתו וגורמים אחרים (עמ' 83 ש' 16-18).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

העד סיפר כי נטל חלק בבדיקת הנאשם. הוא שוחח עמו לפחות פעמיים. פעם אחת בשיחה פרטנית ופעם אחת בשיחת צוות כוללת בנוכחות כל אנשי הצוות. עיון בחוות הדעת מעלה כי היא נסמכת גם על אלה: אנמנזה, בדיקות קליניות חוזרות, הסתכלות הצוות הסייעודי במחלקה, הטרואנמנזה מבני משפחה, חבר, תעודה רפואית עם סיכום טיפול מהפסיכיאטר המטפל בנאשם, תמונות מהמחשב הנייד, התיק הרפואי במרכז הרפואי לבריאות הנפש "אברבנאל" הכולל בדיקה פסיכיאטרית במרפאת בית המעצר, בדיקה פסיכיאטרית ראשונית בחדר המיון, בדיקה בקבלתו בחדר המיון במרכז וחומר חקירה. לא ברור מדוע ב"כ הנאשם מלינה על ד"ר אביב ועל חוות דעתו, בשעה שגם מומחי ההגנה לא ראו במו עיניהם בעת הפגישה עם הנאשם, קיומה של התופעה. פרופ' זומר נתלה בגורמים חיצוניים - הסיפורת שכתב הנאשם, הדיווחים על שמיעת הקולות ועל ריבוי הזהויות בפייסבוק, גורמים אותם כינה "מכרה זהב דיאגנוסטי". אשר למומחה גוטליב, לא עלה בידו לגבש ממצא לקיומה של התופעה והמסד העיקרי לחוות דעתו נשטט משעה שהוכח כי לא הייתה לנאשם "טראומת ילדות משמעותית".

באופן כללי, קבע ד"ר אביב כי אין בהכרח קורלציה בין מצבו של הנאשם בעת הבדיקה לבין מצבו בעת ביצוע העבירה.

העד הוסיף ואמר כי בחומר שבידיהם - אנמנזה, הטרואנמנזה, בדיקות פסיכיאטריות ותצפית- היה בו די לשם קבלת מסקנות. העד הוסיף כי **עסק בעבר בתחום של אבחוני DID**. לדבריו, לא התייחס להיעדרה של הפרעה זו כשם שלא התייחס להיעדרן של הפרעות אחרות. **"אם אין לי חשד ל-DID, ואמרתי את זה, אני לא סבור שיש לו DID. כל הבדיקות שתמני שלוקחות שעות, לא עשיתי אותן, לא חשדנו ב-DID"**. (עמ' 85 ש' 23-24).

העד חזר והדגיש כי לא היה חשד להפרעה מסוג DID. (עמ' 86 ש' 10 ו- ש' 31-32). העד הסביר, כי המושג "בדיקה קלינית" מתייחס לכל שיחה שאיש מקצוע משוחח עם הנאשם. אשר לתמונות שנלקחו מהמחשב של הנאשם, הן עמדו בהתאמה לדברים שהבודקים ראו בבדיקות הקליניות והשיחה עם הנאשם. קרי: **"שהוא אדם שעסוק בתמות שקשורות לתוקפנות, שקשורות לאלימות"** (עמ' 87 ש' 14).

במהלך עדותו התייחס העד לסימפטומים של חרדה שנמצאו אצל הנאשם. לא היה לכל אלה כל קשר לפסיכוזה (עמ' 87 ש' 24-33 ו- עמ' 88 ש' 1-5).

במצב דברים זה נשאל העד ע"י בית המשפט, אם אדם לוקה ב-DID, באיזו מידה הפרעה הזו משפיעה על יכולתו להבחין בין טוב לרע. על כך השיב העד, כי בעיניו הוא אדם שיכול להבחין בין טוב לרע.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

תנא דמסייע מצא העד ברופא המטפל ד"ר שטרסברג. זה מטפל בנאשם מספר שנים והוא לא ראה סימן להפרעה דיסוציאטיבית, כמו גם סימפטום דיסוציאטיבי אחר. המצבים הדיסוציאטיביים הם מצבי ניתוק ברצף החיים בהווה של האדם.

אשר ל- DID הסביר העד, כי מדובר בהפרעה הדיסוציאטיבית הקשה ביותר אשר נקראה בעבר "פיצול אישיות". יש לכנות הפרעה זו כ"אישיות מרובה" הבאה לידי ביטוי בקיום שתי זהויות שונות במצבי אישיות שונים אצל אותו אדם. מדובר בהפרעה בולטת שגם אנשים אחרים יוכלו לתאר אותה. "כי בעצם הם רואים פעם את אותו אדם באופן מסוים ופעם אחת באופן אחר. הוא כאילו אדם אחר לגמרי". (עמ' 89 ש' 4-6).

עוד הוסיף העד ואמר, כי הוא מוכן להניח לטובת הנאשם שבבדיקה קצרה לא ניתן לראות תופעה זו לפי שבאותה בדיקה הייתה אישיות אחת בלבד. למצער, היה על הנאשם לתאר מצבים שבהם הוא מרגיש את הנתק. ביתר שאת יש לומר כי הסובבים את הנאשם לא הבחינו בהתנהגות מוזרה ומנותקת, הפרעה שהיא מאוד דרמטית.

אשר לנאשם, "לא היה אפילו חשד קטן שבקטנים אפילו להפרעה דיסוציאטיבית קלה אחרת לא DID. לא ראינו התנהגות של פוגה, לא של ניתוק ולכן בעצם לא הלכנו בכלל לכיוון של בירור של ההפרעות דיסוציאטיביות לעומק כי לא היה בסיס לחפש סימנים של הפרעה דיסוציאטיבית". (עמ' 89 ש' 30-33).

על מנת להבהיר ולחדד את הדברים, הדגיש העד כי לא יכול להיות שתופעה זו נעלמה מעיני הרופא המטפל, מבני המשפחה המקורבים ומהצוות הרפואי, לפי שמדובר במקרים מאוד דרמטיים והאנשים שסביב המטופלים הללו היו ערים לכך. ההפרעה כשלעצמה אינה מוגדרת כמחלת נפש. (עמ' 90 ש' 2-5).

ב"כ הנאשם נדרשה לחוויות מיניות שחוה הנאשם בילדותו. פגיעה מינית בבית כנסת והוא ראה את אמו מתקלחת בגיל 4 שנים. העד השיב על כך כי הפגיעה בבית כנסת אינה עולה כדי אונס והעובדה שצפה באמו מתקלחת אינה מהווה מקור ל- DID.

ד"ר אביב טען כי האירוע נשוא כתב האישום, כפי שתואר על ידי הנאשם, נשמע קוהרנטי, דבר שאינו אופייני ל- DID: "כשאדם נמצא בתוך תהליך, החלק של להיות משקיף הוא דבר שאתה מגיע אליו בתוך תהליך טיפולי מאוד מורכב. המטרה הפסיכולוגית של פיצול היא הניתוק שאדם לא יחוה את החוויה". התיאור של הנאשם הוא קוהרנטי ומסודר וכמעט ספרותי. "אדם ב- DID לא מסוגל להשקיף בצורה קוהרנטית על הדמות האחרת. אחרת, זה לא DID". בסיטואציה אמיתית של DID אדם זוכר רק "פרגמנטים של תאים שלא מחוברים ביניהם". מנגד הנאשם מסר תיאור רציף ומסודר את אשר ארע. (עמ' 91 ש' 19-33 ו- עמ' 92 ש' 1-16).

תיאור מסודר ומודעות לסיטואציה יכולים לבוא רק לאחר טיפול ארוך שנים. (עמ' 93 ש' 14-15).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

לסיכום נקודה זו, קובע ד"ר אביב, כי לפי שהנאשם ידע בדיוק מה כל אחת מהדמויות עשתה בכל שלב ושלב וכן נעדרת מתיאורו תחושת ניתוק, שומטת את הבסיס לטענה כי הוא סובל מ-DID (עמ' 94 ש' 1-7).

העד חזר ונדרש לשאלת המניע – הוא הדגיש כי דווקא במקרה זה התקיפה אינה מוזרה משום שהנאשם עסוק בתמות של תוקפנות, אלימות והיבטים פילוסופיים פרובלמטיים של האדם העליון. לכן, אין זה מן הנמנע, שאדם כזה יעשה "הוצאה לפועל" של האלימות שלו. הוא יכול להיות מופרע בהיבט החברתי, אבל זה לא מצדיק תווית פסיכיאטרית (עמ' 94 ש' 29-23).

אשר לטענה כי עצם התהלכות המתלונן ללא חולצה היא שהיותה את "הטריגר" לאירוע, השיב ד"ר אביב, כי הנאשם היה מורגל בכגון דא, שכן הוא התגורר עם שותפים גברים והמראה לא היה זר לו. עוד הוסיף כי ביתר שאת ניתן לומר זאת על אדם שהמשיכה ההומוסקסואלית שלו אינה מוכחשת, הוא היה מודע לה וטיפל בה בעבר (עמ' 95, ש' 1-8).

העד הוסיף וקבע כי יש מקרים של אנשים שעברו טראומה מינית בקטנותם ופגעו מינית בבגרותם. אבל אלה, לא מנסים לרצוח אנשים אלא אם כן מדובר באדם שפגע בהם.

ג. עדת תביעה אילנה מירקין

העדה ערכה את חוות הדעת ת/70 ביחד עם מנהל המחלקה, ד"ר אלכס אביב. במהלך עדותה היא נדרשה לנהלי העבודה ולאופן בדיקת המטופלים. לשיטתה, העובדה שהיא בדקה את הנאשם כחודש ו-5 ימים לאחר מעצרו, אינה פוגמת ביכולתה ליתן הערכה מקצועית לפי שחוות הדעת מבוססת, בין השאר, על מידע שנאסף החל מרגע מעצרו, ובכלל זה, חומר חקירה, בדיקות פסיכיאטריות בבית המעצר, בחדר המיון ובמהלך כל התקופה בה שהה בבית החולים אברבנאל. אשר לשאלה, האם לנאשם יש הפרעת אישיות מסוג DID, השיבה העדה, כי אין הנושא מצוי בתחומה אלא בתחום בריאות הנפש. מכל מקום, היא לא הבחינה בסימפטומים לתופעה זו. היא עצמה היוותה חלק מצוות אשר ערך את האבחונים ואת חוות הדעת. המונחים שפסיכיאטר משתמש בהם זהים למונחים בהם היא עושה שימוש. הקרימינולוגיה הקלינית הוא מקצוע פרה-רפואי, האמון על אבחון וטיפול בתחום בריאות הנפש. הנאשם טופל מזה 8 שנים על ידי הפסיכיאטר ד"ר שטרוסברג והתרופה אותה קיבל מהפסיכיאטר 3 חודשים לפני מעצרו, הינה "פקסט" – תרופה נוגדת חרדה. לדבריה, לא נמצאה שום עדות להפרעה נפשית.

אשר למניע אפשרי למעשה: "היה מניע מאוד ברור. זה נאמר. אבי (הנאשם - צ.ק) הסביר לנו מה המניע שלו לעיסוק בתכנים אלימים, העיסוק היה, לדבריו, כחלק מהתעניינות אינטלקטואלית,

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

רצח, איך החיים מתחילים ואיך נגמרים, איך נראה שהם נגמרים, איך נראה שמישהו נרצח ואיך הוא מת" (ההדגשה לא במקור-צ.ק). (עמ' 75, ש' 17-19)

העובדה שהנאשם ניסה לרצוח את חברו הטוב ממניע של חקר האלימות, אינה מעידה על הפרעה נפשית. העדה הבהירה כי הביטויים "מופרע" ו-"לא נורמלי", אינם ביטויים מתחום הפסיכיאטריה המשפטית. הבדיקה הרפואית נועדה לבדוק האם הייתה הפרעה נפשית מגורית שפגעה ביכולת האדם להימנע ממעשיו והאם היה משהו שפגע בבוחן המציאות שלו. העדה הבהירה כי רבות מעבירות האלימות מבוצעות על ידי אנשים לא פסיכויים.

ג. סיכום עדויות מומחי התביעה

ד"ר אביב לא מצא סימן קל שבקלים להפרעה הנטענת. ממצאיו ומסקנותיו מושתתים על אדנים עובדתיים ומדעיים מוצקים. אני מאמץ את חוות דעתו. הדברים נאמרים בלמעלה מן הדרוש, לפי שלא עלה בידי ההגנה להרים את נטל השכנוע כמפורט לעיל. אשר לדברי הקרימינולוגית הגב' מירקין - גם דבריה לגבי המניע מעוגנים היטב ביתר הראיות אשר פורטו להלן, ובכלל זה, העדויות והמוצגים שנתפסו.

16. משפט משווה ויישומו על הנסיבות מושא תיק זה.

בית המשפט העליון הקנדי ב- **R. v. STONE, [1999] 2 S.C.R. 290** (להלן: פס"ד "STONE") פירט מספר קריטריונים להערכת הראיות בתיקים בהם נטענת טענת "אוטומטיזם". הפירוט ניתן במסגרת הוראות לערכאות נמוכות כיצד להנחות מושבעים בסוגיה זו:

1. " ... when determining whether the evidentiary burden for automatism has been satisfied, trial judges must be careful to recognize that the weight to be given to expert evidence may vary from case to case. If the expert testimony establishes a documented history of automatistic-like dissociative states, it must be given more weight than if the expert is simply confirming that the claim of automatism is plausible. ...

In order to satisfy the evidentiary or proper foundation burden, all cases will require an assertion of involuntariness and confirming psychiatric evidence. However, this burden will generally require more than an assertion of involuntariness on the part of the accused accompanied by confirming

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ"י קשת (עציר)

expert evidence that automatism is plausible assuming the account of events given to the expert by the accused was accurate and truthful... (p. 380-381) (צ.ק)

תרגום חופשי:

בעת הבחינה האם נטל השכנוע של טענת האוטומטיזם בא על סיפוקו, השופט חייב להיות זהיר ולהכיר בכך כי המשקל שיש ליתן לעדויות מומחים, עשוי להשתנות ממקרה למקרה. למשל, אם עדות המומחה מגובה בהיסטוריה מתועדת של מצבים דיסוציאטיביים כדוגמת "אוטומטיזם", יינתן לכך משקל גדול יותר מאשר אם עד מומחה פשוט מאשר כי טענת האוטומטיזם הינה סבירה או מתקבלת על הדעת.

על מנת להרים את נטל ההוכחה, בכל המקרים יידרשו טענה של חוסר רצוניות וגם תיעוד פסיכיאטרי מאשר.

יחד עם זאת, נטל זה ידרוש בדרך כלל יותר מאשר טיעון לחוסר רצוניות מצד הנאשם, מלווה בעדות מומחה המאשר כי "אוטומטיזם" אפשרי, בהנחה כי הנאשם מסר למומחה תיאור מדויק ואמין. קרי, המסד עליו מושתתת חוות הדעת הרפואית אינו יכול להתבסס על דברי הנאשם עצמו, לפי שהיא תלויה באמינות ומהימנות הנאשם. על חוות הדעת להתבסס על מקרי עבר מתועדים של אוטומטיזם ודיסוציאטיביות.

מן הכלל אל הפרט:

לא נמצאה ראיה כלשהי, לבד מדברי הנאשם עצמו.

2." ... the defense will generally have to provide evidence of a trigger equivalent to a "shock" in order to satisfy its evidentiary burden".(p. 382)

תרגום חופשי:

ההגנה תצטרך לספק בדרך כלל הוכחה על "טריגר" כלשהו, השווה בעוצמתו ל"שוק", על מנת לעמוד בנטל ההוכחה.

משמע, מקום בו נטען שהנאשם נכנס למצב דיסוציאטיבי כתוצאה מגורם פסיכולוגי בלבד, יש לבחון את עוצמת הגורם. יש להוכיח כי המדובר בגורם משמעותי היכול להביא ליצירת שוק של ממש בקרב הנאשם (עמ' 382).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

מן הכלל אל הפרט:

ה"טריגר" הנטען על ידי מומחי ההגנה הוא מראה פלג גוף עליון חשוף של המתלונן. הנאשם היה מורגל במראות כגון דא, בלימודים בפנימייה ובמגורים משותפים עם גברים. על כן, אין לומר, שמדובר בגורם משמעותי היכול להביא ליצירת "שוק של ממש" בקרב הנאשם.

3. "The existence or non-existence of evidence which corroborates the accused's claim of automatism will also be relevant to the assessment of whether ... the accused acted involuntarily on a balance of probabilities. Such evidence may take different forms... First, evidence of a documented medical history of automatistic-like dissociative states would certainly assist the defence in satisfying ... that the accused acted involuntarily on a balance of probabilities. Furthermore, the more similar the historical pattern of dissociation is with the current claim of automatism, the more persuasive the evidence will be on the issue of involuntariness... I would note that the lack of such evidence is also a relevant factor in determining whether this defence burden has been satisfied (p. 382-382).

" (ההדגשה אינה במקור - צ.ק).

תרגום חופשי:

קיומן או אי קיומן של ראיות המאששות את טענת הנאשם ל"אוטומטיזם" יהיה רלוונטי גם להערכה עד כמה פעל באופן לא רצוני לגבי מאזן ההסתברויות. ראיות כאלה עשויות ללבוש מספר צורות...ראשית, תיעוד רפואי בדבר מצבים דיסוציאטיביים כדוגמת "אוטומטיזם" שאירעו בעבר, יכולים בהחלט לסייע להגנה להוכיח כי הנאשם פעל בצורה לא רצונית. יתרה מכך, ככל שהדפוס ההיסטורי של הדיסוציאציה יהיה דומה יותר לטענת האוטומטיזם הנוכחית, כך הראייה בסוגיית חוסר הרצוניות תהיה משכנעת יותר.

אציין, כי חוסר ראיות כאלה הינו גורם רלוונטי אף הוא בקביעה האם נטל זה של ההגנה בא על סיפוקו.

משמע - יש לבחון האם אותו גורם שהוביל לכניסת הנאשם למצב דיסוציאטיבי במקרה הנוכחי, פעל על הנאשם בצורה דומה גם בעבר.

מן הכלל אל הפרט:

לא נמצא תיעוד רפואי מן העבר בדבר מצבים דיסוציאטיביים. אין ראיה ואף לא נטען, כי הנאשם הגיב באופן דומה בשעה שהבחין בגברים או נערים עם פלג גוף עליון חשוף.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

4. " ... the plausibility of a claim of automatism will be reduced if the accused had a motive to commit the crime in question or if the "trigger" of the alleged automatism is also the victim. On the other hand, if the involuntary act is random and lacks motive, the plausibility of the claim of automatism will be increased." (p. 383).

תרגום חופשי:

סבירותה של טענת האוטומטיזם תפחת אם לנאשם היה מניע לבצע את הפשע או אם ה"טריגר" של האוטומטיזם לכאורה הוא גם הקורבן. מצד שני, אם המעשה הלא רצוני הוא אקראי וחסר מניע, סבירות טענת האוטומטיזם תגדל.

מן הכלל אל הפרט

המניע פורט כדבעי בדברי חברי הנאשם, כפי שיפורט להלן, ובדברי מומחי התביעה לאמור: עיסוקו של הנאשם בדרכי המתה ורצונו לראות ולחיות במציאות סיום חיים לידו.

17. הטענה בדבר "אי שפיות הדעת":

בסיכומיה, הפתיעה באת-כוח הנאשם כשהעלתה לראשונה טענה זו. הטענה עומדת בניגוד גמור לדבריה: "אני לא טוענת לפסיכוזא ולא להתקף פסיכוטי" (עמ' 88 ש' 12-17); "מאחר והטיעון של ההגנה הוא לא טיעון לחולי נפש או אי כשירות לעמוד לדין" (עמ' 161, ש' 11-19). על פי תוואי זה, הביאה ההגנה את ראיותיה, עדויות המומחים, אשר לא נטען בהם, ולו ברמז, כי הנאשם היה חסר יכולת של ממש להבין את אשר הוא עושה. כך היה גם מהלך חקירתם הנגדית של מומחי התביעה. לא הוטחה בהם ולו שאלה או טענה כי הנאשם זכאי לחסות תחת כנפיי סייג זה.

בבחינת למעלה מן הדרוש, אתייחס, בקצרה, למסד המשפטי:

"34ח. לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שעשה אם, בשעת המעשה, בשל

מחלה שפגעה ברוחו או בשל ליקוי בכושרו השכלי, היה חסר יכולת של ממש-

(1) להבין את אשר הוא עושה או את הפסול שבמעשהו; או

(2) להימנע מעשיית המעשה."

לפרשנות הסעיף נדרש כבי' השופט עמית בע"פ 6570/16 אריה סופיצייב נ' מ"י (18.12.16):

"על מנת להיכנס בגדרו של הסייג, על הטוען לכך לעמוד בשלוש דרישות

מצטברות: האחת – קיומה של מחלת נפש או ליקוי שכלי; השניה – חוסר יכולת

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

של ממש להבין את אשר הוא עושה או את הפסול שבמעשהו; והשלישית – קיומו של קשר סיבתי בין המחלה לבין חוסר היכולת. על פי החלופות הקבועות בסעיף, "חוסר היכולת" יכול שיתבטא בשני אופנים: האחד – פגיעה שכלית-קוגניטיבית בעטיה האדם אינו מבין את אשר הוא עושה או את הפסול שבמעשהו (העדר הבנה); והשני – איבוד שליטה, במובן זה שהאדם אינו מסוגל לשלוט בדחפיו (העדר רצייה).

מחלת הנפש היא אפוא תנאי הכרחי לצורך התגבשות הסייג, אולם אין היא תנאי מספיק. העובדה שנאשם לוקה במחלת נפש מסוג פסיכוזה, אין בה כשלעצמה כדי לגבש את הסייג, ולעולם יידרש בית המשפט לשאלה אם הנאשם נקלע למצב פסיכוטי הנובע מהמחלה, בגינו הפך ל"חסר יכולת של ממש". "מחלת הנפש היא המצע עליה נזרע וממנה מתפתח המצב הפסיכוטי אשר מביא את הנאשם למצב בו הוא נעדר יכולת של ממש להבין את שעשה או להימנע מהמעשה שעשה" (דבריי בע"פ 8287/05 בחטרה נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פס' 13 (11.8.2011) (להלן: עניין בחטרה, וראו האסמכתאות הרבות שם)).

דבר מאלה לא נרמז ולא הוכח במהלך המשפט.

אני דוחה אפוא הטענה.

18. יתר הראיות ובכלל זה, תחומי ההתעניינות של הנאשם

עדות עד תביעה - נ' 3.

אחיהם של המתלונן ו' נ' 3. העד התגורר עם הנאשם בירושלים בשלוש השנים עובר לאירוע, והם חברים מזה 17 שנים, מאז היותו בן 15. הוא סיפר על תחומי העניין של הנאשם, שהינו סטודנט לפילוסופיה ומחשבת ישראל והיה לו אוסף של סכינים ואולרים. לדבריו, הנאשם אהב לראות סרטים בהם מוצגת אלימות בצורה גרפית, בין אם הם מבוימים, ובין אם אלה אירועים שהתרחשו במציאות. (עמ' 34 ש' 23-25)

העד סיפר על מספר מקרים, להם היה עד, ובהם נחשף הפן האלים שבאישיות הנאשם. לדבריו, במהלך מסיבה כלשהי אברהם זקס (עד נוסף-צ.ק) הציק לנאשם. זה רגז, הלך לחדרו, חזר משם עם סכין ואמר: "אם אתה ממשיך אני אדקור אותך". (עמ' 34, ש' 29-30).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ"י קשת (עציר)

בהזדמנות אחרת, אמר לו הנאשם, כי הוא יכול ללכת לפנימייה בה מתגוררים 300 ילדים ולהרוג את כולם באותו לילה: "יש אקדח שאני יכול להשיג, משתיק קול ותיאורטית אני יודע איך לעשות את זה". (סוף עמ' 34 עד עמ' 35, ש' 2)

לו ולנאשם הייתה ידידה משותפת, בחורה צעירה מגרמניה, שהייתה בהליכי גיור. לדבריו, הנאשם אמר לו: "בוא נרצח את האנה" כנקמה בגרמנים - "תחשוב על הכותרת שתהיה אחר כך, זה יעשה כבוד". הדברים נאמרו בשלוש הזדמנויות שונות. (עמ' 35, ש' 3-8).

לגבי אדם אחר שהנאשם היה מסוכסך עמו, התבטא הנאשם בפני העד כך: "אני רוצה לקלף לו את העור מהפנים". לגבי שותפה לדירה אשר עזבה את הדירה ושאלה אם יתגעגעו אליה, השיב לה הנאשם: "אל תדאגי, אנחנו נקרף אותך וככה נזכור אותך". (עמ' 35 ש' 19-23).

העד אישר כי בחדר הנאשם היה תלוי חבל תלייה.

עד תביעה - ס.10

העד הינו גיסו של המתלונן והוא מכיר את הנאשם.

לדבריו, הנאשם דיבר "בלהט ובתשוקה" על האסתטיקה של הרצח ו"שהוא יעשה את זה" (עמ' 42 שורות 26-31).

העד נדרש לאירוע במסיבת פורים במהלכו איים עליו הנאשם עם סכין. (עמ' 43-42) העד הוסיף כי הנאשם נהג לצפות בסרטי סנאף, (אלימות ויזואלית המתעדת אירועים אמיתיים), המציגים חיתוך אברי אדם. "הייתה לו אובססיה גדולה" (עמ' 43 שורות 1-8). העד התייחס לחפצים בהם החזיק הנאשם: אוסף מגוון של סכינים וחבל תליה שהוחזק 3-4 שנים עובר לאירוע. (עמ' 43 שורות 17-26)

הנאשם שלח לאשת העד שהיא חברה בקבוצת ווטאסאפ, תמונה של עקדת יצחק, ביום האירוע (ת/69) (עמ' 44 שורות 12-27). ביצירה 3 תמונות משנה כאשר שתיים מהן רלוונטיות לעניינינו. באחת, אברהם אוהז בסכין בידו האחת והמלאך עוצר בעדו, וביד השנייה לופת את יצחק בראשו בעוד יצחק "צורח מאימה", כמתואר בהסבר. בתמונה השנייה נראה ראשו של יצחק אחוז בידו של אברהם, בעוד יצחק צורח בחוסר אונים. התמונה שנשלחה לא כללה את דברי ההסבר.

19. החלק השני בעדות הנאשם:

בתחילת עדותו סיפר כי החל מגיל צעיר יש לו משיכה "מיסטית" לצלבי קרס ולסמלים נאציים (עמ' 103, ש' 26-28).

הנאשם אישר שהוא נושא עמו דרך קבע, אולר מסוג "לדרמן" ותרסיס פלפל. (עמ' 107 ש' 20)

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

אישר כי אמר: "להרוג את הגרמנייה", אך טען "זה היה בצחוק לחלוטין". (עמ' 114, ש' 11).
אשר לעדות **נ. צ.** שייחס לו התבטאויות אלימות, השיב הנאשם, כי מקרה אחד אינו זוכר,
במקרה נוסף הדברים נאמרו בהומור ובמקרה השלישי הוא מאס בהצקות של חברו.
כן אישר, שביום האירוע שלח לחבריו לקבוצת הוואטסאפ את התמונה של עקדת יצחק. (עמ' 118,
ש' 19-28)

מסביר כי שלח את התמונה כחלק מהתפעלות מהאומנות הנוצרית. (עמ' 118 ש' 30-32)
הנאשם הכחיש את דברי חבריו כי אהב לראות סרטי "סנאף", סרטים המתעדים חיתוך איברים או
הבאת קץ לחיי אדם. (עמ' 119 ש' 1-8)

הנאשם הכחיש שאמר שהוא יכול להשיג אקדח משתיק קול ולהרוג את כל הילדים בפנימייה: "כפי
שזכור לי, אני לא זוכר שאמרתי דבר כזה". (עמ' 119, ש' 18-20)
העיסוק ב"אסתטיקה של רצח" הוא בבחינת "תכנים פילוסופיים", ולעיתים, יש רצח היכול להיות
מוצדק. (עמ' 119, ש' 25-28)

הנאשם הכחיש כי התכוון לפגוע במתלונן. לדבריו, אם היה במחשבתו לעשות כן, לא היה פוגש את
אחות המתלונן קודם לכן ובוודאי לא היה משאיר את טביעות אצבעותיו במקום. (עמ' 120, ש' 6-9).
הוא מוצא בגרון קצבים, קופיץ, יופי אסתטי. (עמ' 121 ש' 2-6)

אשר לחבל התלייה שנמצא בחדרו הוא סיפר כי בפורים הוא התחפש לאיש KKK וכי החבל היה
אביזר כחלק מהתחפושת בהקשר של "תליית שחורים" במסגרת לינץ'. (עמ' 122 משורה 26 עד עמ'
123 ש' 1)

מסביר כי סרטי סנאף מתעדים, בין השאר, רצח אמיתי, אך מכחיש כי צפה בהם (עמ' 123 ש' 2-4).
אישר כי ערך חיפושים ב"גוגל" (ת/48א) באתרים "המשפד", "אנשים ששופדו", "מרי מלכת
הסקוטים מוצאת להורג" ו-"צליבה". התעניינותו בהוצאות להורג נובעת מהתעניינות בפילוסופיה.
(עמ' 123 ש' 26-30)

כמו כן אישר כי ביומניו (ת/10ב) ציורים של גולגולות, אדם משופד על עמוד וגופות תלויות. אף זאת
חלק מעיסוקו בפילוסופיה. (עמ' 124 ש' 25-32)

טוען שסיפר לד"ר אביב על הקולות. לשאלה מדוע ד"ר אביב לא הזכיר זאת בעדותו או בחוות דעתו,
השיב: "אני חושב שהוא שיקר...או שיש לו זיכרון גרוע". גם לפסיכיאטר הפרטי "כמעט בטוח"
שדיבר אתו על כך. (עמ' 126 ש' 30-33)

הכחיש כי ביקש לחוות מוות לידו. ביתר שאת כאשר מדובר באח של בת זוגו שהוא גם אח של חברו
הטוב (עמ' 128 ש' 31-33). לדבריו: "אם הייתי רוצה לבצע רצח כזה מושלם, לא הייתי עושה אותו
בשמונה בערב...עם כפפות...הייתי בא עם פטיש ולא עם סכין, ואם הייתי בא עם סכין אז פי 3
באורך". (עמ' 129 ש' 1-3)

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

צופה, בין השאר, בסרטונים של דעאש המתעדים עריפת ראשים והוצאה להורג בשריפה (עמ' 147 ש' 25-18). כן נהג לצפות בסרטים אודות "פיצול אישיות" (עמ' 149 ש' 14-5). עומת עם העובדה כי אחיו סיפרו לפרופ' זומר על אהבתו לסרטים אלה. (עמ' 149 ש' 23-22)

הנאשם אישר כי כתב סיפור "משעשע" לקראת חג הסוכות, סיפור שהופץ בין בני משפחתו ושעשע אותם. תוכנו של הסיפור (ת/72. הסימון בפרוטוקול ת/7 הינו שגוי) נסב על רצח אכזרי בו מנקרים את עיני הקורבן (עמ' 150, ש' 4 עד עמ' 151 ש' 25). כמו כן, קיימות בסיפור דמויות של בלש ופסיכיאטרית.

הסיפור, שנכתב בשנת 2005, מכונה "חצוצרת הדמים" וסופו: "בתרגיל מפתיע הצליח הפושע להערים על האבטחה כבדת הממדים, נמלט מהאזור ונעלם לא לפני שצעק "אני עוד אחזור!" (משנשאל הנאשם על העיתוי, השיב: "כנראה שלא רק אני מוזר, אלא גם חלקים מהמשפחה שלי מוזרים." (עמ' 151 ש' 10). (ההדגשה לא במקור - צ.ק.)

הסכין -

הסכין (ת/57) אשר שימשה את הנאשם הייתה מלופפת באופן המונע הותרת טביעות אצבע. עד הראיה, עמית אפל, סיפר, כי הסכין אותה ראה: "הידית הייתה עטופה בטישו או נייר" (עמ' 26 ש' 8-7).

כאשר נשאל המתלונן, בחקירה הראשית, לגבי הסכין, השיב: "זה בוודאי לא סכין שלי מהבית, אני לא מזהה את הסכין" (עמ' 10 ש' 30-29). בהמשך, בחקירה הנגדית, נסוג המתלונן ואמר, כי אינו בטוח שהסכין לא מביתו וכי אין לו מושג איך הסכין הגיעה לידי הנאשם, לפי שהיה במקלחת אותה עת (עמ' 23, ש' 16-7).

מה לי אם כן אם הסכין הובאה על ידי הנאשם, או שמא נלקחה ממטבח של המתלונן בשעה שזה התקלח. העובדה שהידית הייתה עטופה (טישו או נייר), מלמדת על פניה, כי האוחז בסכין ביקש להימנע מהותרת טביעות אצבע. לגופו של עניין, הנאשם הכחיש כי ליפף את הסכין בנייר (עמ' 145, ש' 12-11).

ב"כ הנאשם נתלתה בהיסוסיו של המתלונן אשר למקור הסכין: האם הנאשם הביא אותה, או שמא נלקחה ממטבח של המתלונן. לטעמי, שתי האפשרויות אינן מיטיבות עם הנאשם. היפוכו של דבר. אם הנאשם הביא עמו את הסכין, הרי שיש בכך להצביע על כוונתו להביא למות המתלונן. מנגד, אם הסכין נלקחה ממטבח של המתלונן שעה היה במקלחת, הרי שלא ניתן לטעון כי ה"טריגר" להופעת "גדי" היה היות המתלונן עם פלג גוף עליון חשוף, שהרי הסכין נלקחה מהמטבח בטרם יצא המתלונן מהמקלחת.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

יש טעם של ממש בטענת התובעת, כי תשובת הנאשם שאינו יודע מהיכן הגיעה הסכין לידי "גדי", לוקה בחוסר הגיון. הוא, שגילה בקיאות רבה בכל תנועות "גדי", לרבות לבושו ושיחותיו, אינו יודע לפתע כיצד הגיעה הסכין לידי "גדי" - שמא הביאה עמו או שנטלה מהמטבח.

בציר הזמן הופיע "גדי", כטענת הנאשם, עם הנקישות בדלת. מאז, הוא היה מודע לכל תנועה ופעולה של "גדי". הוא לא ראה אותו נכנס למטבח, נוטל סכין ועוטף את הקת בדבר מה.

ומכול מקום, בהיבט של ביצוע הדקירה, אין נפקות להיעדר ראייה ישירה לכך שהנאשם הגיע לדירת המתלונן מצויד בסכין מלופפת בנייר, ודי בכך שהוכח שהוא זה שדקר באמצעותה את קורבנו.

הנאשם הכחיש את דברי הקרימינולוגית מירקין כי במסגרת העיסוק שלו בתכנים אלימים עניין אותו לראות איך חיים מתחילים ונגמרים (עמ' 153, ש' 9-6).

הנאשם אמר כי המודעות לקיומו של עד התביעה עמית אפל באותו אירוע חלחלה לתודעתו רק אחרי ישיבת ההוכחות הראשונה - "ואני מניח שגם לפני כן" (עמ' 154, ש' 26-31).

הנאשם נשאל מדוע התנגד נחרצות לקביעת פרופ' זומר בדבר האפשרות לפיצול אישיות. הנאשם הסביר כי קרא בעבר מאמר מדעי האומר שתופעה זו אינה אלא המצאה (עמ' 156, ש' 13-16).

כן הוטח בפניו כי מעולם לא בא למתלונן בהפתעה. לא הגיב על כך (עמ' 118 ש' 6-10).

20. סיכום עדויותו נ. 3. : י. 5. והנאשם, אשר ל"תחביבי" הנאשם

לדבריהם, הנאשם גילה עניין רב במוות ואלמות, על צורותיהם וגווניהם. העדויות עולות בקנה אחד עם עדויות מומחי ההגנה והתביעה כאחד.

התרשמתי מאמירת האמת אשר בפי העדים, על פרטיה ודקדוקיה.

מנגד, אינני נותן אמון בגרסת הנאשם. זה אכן אישר כי גילה עניין במוות ובשיטות הוצאה להורג, אולם, לדבריו, רק בהיבט הפילוסופי. הנאשם הקפיד להרחיק עצמו מצפייה בסרטי סנאף, סרטים המשקפים את עולמו הפנימי. אשר להתבטאויות הקשות המיוחסות לו כלפי אחרים, הוא הגדיר אותן כ"בדיחה בלבד", כמו גם את הסיפור המצמרר אשר נכתב על ידו.

מה לנו נאמנים יותר מחבל התלייה אשר היה תלוי בחדרו של הנאשם והתחפוש של איש KKK.

21. נדבך נוסף

עדותו נ. 3. : הודעותיה במשטרה, ת/67 ות/68, הוגשו בהסכמה חלף עדותה בבית המשפט.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

העדה הינה אחותו של המתלונן ומנהלת קשר רומנטי עם הנאשם.
לדבריה, הם נפגשו ביום האירוע בשעות אחר הצהריים וכאשר נפרדו הנאשם אמר לה כי הוא נוסע לבית הוריו בנתניה "בגלל החג" (חול המועד סוכות, ראו עדות המתלונן עמ' 9 שורה 26 – צ.ק) (ת/67 עמ' 3 שורות 1-3).

בעדותו השלים הנאשם נתון עובדתי רב חשיבות: הוא שהה עם חברתו עד השעה 20:00 לערך (עמ' 105 שורות 31-32); קרי, לאחר שהנאשם אמר לה שהוא נוסע לבית הוריו, הוא נסע תחת זאת לדירת המתלונן מבלי שהוא מגלה את אוזנה על דבר היעד האמיתי.

הנאשם בעדותו אישר שלא סיפר א.ר. שהוא הולך לאחיה, המתלונן (עמ' 117 ש' 31-32).

בסוגיה זו למדנו כי הנאשם הסתיר מחברתו שפניו מועדות לאחיה, המתלונן.
עוד ראינו כי הנאשם הפתיע את המתלונן בבואו, ללא הודעה מראש.

22. מניע

הצדדים נתלים, בין השאר, בשאלת ההיגיון שבמעשה; קרי, שאלת המניע.
לסוגיה זו נדרש כב' השופט זילברטל בע"פ 8808/14 פחימה נ' מדינת ישראל (10.01.17) בהערת אגב:

"בהערת אגב אציין בהקשר זה, בזהירות המתבקשת, כי לגישתי, טענת "היעדר מניע" אינה בעלת משקל ראייתי משמעותי, באופן יחסי, כאשר עסקינן בעבירות שנעשו בין פרטים שהתקיימה ביניהם, עובר לביצוע המעשים, מערכת יחסים ממושכת, אינטימית ומורכבת - כדוגמת בני משפחה, בני זוג, שותפים עסקיים וכדומה. במערכות יחסים ממושכות ומורכבות כגון-דא, מטבע הדברים, עשויים להיווצר חיכוכים ומתחים בין הצדדים, אשר אינם גלויים תמיד לסובבים אותם" (פסקה 61 לפסה"ד).

במישור האחריות הפלילית, המניע אינו נמנה על יסוד מיסודות העבירה והוא מהווה נדבך נוסף, ותו לא, ליתר הראיות.

אולם, עד שאנו מתחבטים ועוסקים בשאלת ההיגיון שבמעשה, יש להפנות השאלה למומחי ההגנה. כלום העיסוק האובססיבי במוות, בדרכי המתה ושאר דחפים אלימים, על פי שיטתם, הגיוניים הם? המומחים מטעם ההגנה נוהרו בלשונם: הם לא קבעו כי המעשה אינו עולה בקנה אחד עם אישיות הנאשם. הם חלקו על ההיגיון שבבחירת זהות הקרבן המוכר לו היטב.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

מנגד, עלה בידי מומחי התביעה להציג מארג עובדתי מוצק בדבר המניע. במסגרת הבדיקה הפסיכיאטרית (ת/70) נשאל הנאשם ביחס לחיפוש תמונות בעלות מוטיבים אלימים ורצחניים, אשר נמצאו במחשבו האישי. להלן מקבץ מתשובותיו: "במסגרת לימודי הפילוסופיה אני מתעסק הרבה בשיטות הוצאה להורג...מה אומר מבחינה תרבותית כשאדם נהרג בצורה כזו או כזאת." (עמ' 9)

משהקשו עליו הרופאים בשאלה המתבקשת, מדוע היה לו צורך ממש לצפות בקטעים אלה ולא להסתפק בלימוד, השיב כהאי לישנא: "כדי לראות איך זה נגמר בסוף כי זה שונה לקרוא ולחשוב על משהו מאשר לצפות איך זה קורה...כי אי אפשר לחשוב על החיים בלי לראות את הסוף שלהם." (עמ' 9)

יש לומר אפוא, כי הנאשם ביקש לראות מקרוב "איך נראה שמישהו נרצח ואיך הוא מת", כמאמר הקרימינולוגית מירקין. (עמ' 75, ש' 19-17)

המסגרת הנורמטיבית של העבירות המיוחסות לנאשם

לאחר שטענת ההגנה של הנאשם נדחתה, יש לדון במסגרת הנורמטיבית של עבירות הניסיון לרצח וחבלה חמורה.

23. סעיף 305 לחוק העונשין, מגדיר את עבירת הניסיון לרצח, בזו הלשון:

"305. העושה אחת מאלה, דינו - מאסר עשרים שנים:

- (1) מנסה שלא כדין לגרום למותו של אדם;
- (2) עושה שלא כדין מעשה, או נמנע שלא כדין מעשות מעשה שמחובתו לעשותו, בכוונה לגרום למותו של אדם, והמעשה או המחדל עלולים מטבעם לסכן חיי אדם."

"עבירת הניסיון לרצח היא עבירה מיוחדת, בהיותה עבירת ניסיון עצמאית. על אף שמדובר בעבירה עצמאית, נפסק, זה מכבר, כי חלות עליה הוראות החלק הכללי של חוק העונשין (ראו, בהקשר זה, פסק דיני בע"פ 6468/13 צרפתי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (3.5.2015) (להלן: עניין צרפתי); ע"פ 295/10 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (2.4.2012)), ובכלל זה מדובר בסעיף 25 לחוק העונשין, אשר מגדיר מהו ניסיון: "אדם מנסה לעבור עבירה אם, במטרה לבצעה, עשה מעשה שאין בו הכנה בלבד והעבירה לא הושלמה".

אם כן, היסוד העובדתי בעבירת הניסיון לרצח מתגבש כאשר המעשה שבוצע יצא מגדר פעולת הכנה, והוא מהווה חוליה בשרשרת מעשים שנועדו להביא, בסופו של דבר, לביצועה של העבירה המושלמת, ובענייננו, עבירת הרצח בכוונה תחילה (ע"פ

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

4711/03 אבו זייד נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (15.1.2009); ע"פ 2721/11 מדינת

ישראל נ' אוחיון [פורסם בנבו] (3.9.2012) (להלן: עניין אוחיון)."

ראו דברי כ"ב השופט שהם בע"פ פלוני נ' מ"י (פורסם בנבו, 15.12.15)

מן הכלל אל הפרט:

מעשי הנאשם חרגו מתחום ההכנה, ונכנסו אל תחום הניסיון. הנאשם הגיע לדירת המתלונן כאשר הוא מצויד בסכין עם קת מלופפת בנייר ותרסיס גז. בשלב מסוים ביקש הנאשם מהמתלונן לשנות מקום ישיבתו, ניצב מאחוריו והחל משסף את גרונו של המתלונן באמצעות הסכין. המתלונן הסיט את ידו של הנאשם עם הסכין מצווארו, השניים נפלו ארצה ונאבקו כשהנאשם ממשיך ודוקר את המתלונן בגופו בעוד זה מתחנן בפני הנאשם לחדול ממעשיו. בשלב מסוים הפסיק הנאשם את תקיפתו, השניים קמו ואז ריסס הנאשם את המתלונן בגז המדמיע אשר נשא עמו. המתלונן ניסה להימלט, הגיע לדלת הדירה כשהוא זועק לעזרה בקול רם ופתח את הדלת. הנאשם שב והתנפל עליו תוך שהוא דוקר את המתלונן בגופו, בכוונה לגרום למותו, זאת כאשר המתלונן שרוע על גבו, מנסה להתגונן וצועק "הצילו הוא הורג אותי". היסוד העובדתי הוכח אפוא. יצוין כי לא הייתה מחלוקת אשר ליסוד העובדתי.

היסוד הנפשי בעבירת הניסיון לרצח

"בעבירות ניסיון, באופן כללי, נשען היסוד הנפשי על שני אדנים: ראשית, יש להוכיח כי האדם ניסה לעבור את העבירה "במטרה לבצעה", בהתאם לסעיף 25 לחוק העונשין; שנית, יש להוכיח את קיומו של היסוד הנפשי הנדרש לעבירה המוגמרת, אותה ניסה לבצע הנאשם (ראו, בהקשר זה, ע"פ 297/11 סעיד נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (22.7.2013), בפסקה 43; ועניין צרפתי, בפסקה 41).

עבירת הרצח, הקבועה בסעיף 300 לחוק העונשין, כוללת ארבע חלופות. החלופה המרכזית והרלוונטית לענייננו היא זו הקבועה בסעיף 300(א)(2), שעניינה רצח בכוונה תחילה:

"300. (א) העושה אחת מאלה יאשם ברצח ודינו - מאסר עולם ועונש זה בלבד:

[...]

(2) גורם בכוונה תחילה למותו של אדם;

"[...]

67. "כוונה תחילה" מוגדרת בסעיף 301(א) לחוק העונשין, כך:

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

"לעניין סעיף 300, יראו ממית אדם כמי שהמית בכוונה תחילה אם החליט להמיתו, והמיתו בדם קר, בלי שקדמה התגרות בתכוף למעשה, בנסיבות שבהן יכול לחשוב ולהבין את תוצאות מעשיו, ולאחר שהכין עצמו להמית אותו או שהכין מכשיר שבו המית אותו".

עינינו הרואות, כי הביטוי "כוונה תחילה" טומן בחובו שלושה יסודות הכרחיים: "החלטה להמית", "הכנה", ו"היעדר קנטור". רק בהתקיים שלושת היסודות הללו, ניתן לומר כי התקיים בנאשם היסוד הנפשי של "כוונה תחילה" (ע"פ 2760/14 אוהיון נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (7.10.2015); ע"פ 7707/11 לחאם נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (29.7.2015)).

ההלכה הפסוקה מקדמת דנא, קובעת כי לשם הוכחת יסודותיה של עבירת הניסיון לרצח, להבדיל מעבירת הרצח המושלמת, די בכך שיוכח כי הנאשם ניסה לגרום למותו של הקורבן, כאשר מתקיימת בו "כוונת קטילה", ואין צורך לבחון את כל שלושת היסודות ההכרחיים לקיומה של "כוונה תחילה", אשר נמנו לעיל. הלכה זו נקבעה בע"פ 155/59 דרעי נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד יד 233 (1960) (להלן: הלכת דרעי) והיא עומדת על כנה מבלי ששונתה, עד עצם היום הזה. עם זאת, ראוי לציין כי מזה שנים רבות הלכת דרעי לא נדונה לגופה בבית משפט זה.

בהלכת דרעי, נקבע על ידי השופט (כתוארו אז) ש' אגרנט, כי בעבירת הניסיון לרצח אין צורך להוכיח את שלושת היסודות של המחשבה הפלילית בעבירת הרצח, וניתן להסתפק בהוכחת כוונת קטילה בלבד:

"סיכומו של דבר: בשימי את לבי את הלשון הברורה של סעיף 222 סעיף-קטן (א) [סעיף העוסק ב"ניסיון לרצח אחר", בפקודת החוק הפלילי, 1936, להלן: הפקודה] [...] הריני משתכנע שהעבירה הנדונה אינה מצריכה את התמלאות כל התנאים המאפיינים 'מחשבה תחילה' והנזכרים בסעיף 216 ["כוונה תחילה" בפקודה], כי אם מסתפקת היא במציאות כוונת-קטילה גרידא" [ההערות וההדגשות שלי – א.ש.].

ההחלטה להמית

לשם הוכחת יסוד ההחלטה להמית, יש להוכיח כי הנאשם צפה את האפשרות כי תתרחש התוצאה הקטלנית, וכי הוא חפץ בהתקיימותה של אותה התוצאה (ע"פ

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

9308/12 עיסא נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (30.7.2015); ע"פ 1119/11 סרחאן נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (5.5.2015).

ואולם, ידוע הוא כי קיים קושי להתחקות אחר נבכי נפשו של אדם, ולא תמיד ניתן, בגדרי יסוד ההחלטה להמית, להוכיח את מחשבתו הסובייקטיבית של הנאשם, בראיות ישירות. על כן, פותחה בפסיקה חזקה עובדתית-ראייתית, הקרויה "חזקת הכוונה", ולפיה חזקה על אדם כי הוא מתכוון לתוצאות הטבעיות הנובעות ממעשיו (ע"פ 8667/10 ניג'ם נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (27.12.2012) (להלן: עניין ניג'ם); ע"פ 2478/12 אגבריה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (13.5.2015)).

חזקת הכוונה בעבירת הרצח, מבטאת את התובנה, לפיה "מי שגרם למותו של אחר על-ידי מעשה, המיועד לפי אופיו ולפי מהותו לגרום לתוצאה קטלנית, גם נשא בלבו את הכוונה להביא לתוצאה הטבעית של מעשהו" (ע"פ 686/80 סימן-טוב נ' מדינת ישראל, פ"ד לו(2) 253 (1982), בפסקה 7; ע"פ 437/13 אלחיאני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (24.8.2015) (להלן: עניין אלחיאני)). חזקה זו יפה גם לעבירת הניסיון לרצח, ככל שהמעשה שנעשה, עשוי היה, לפי טיבו וטבעו, לגרום לתוצאה הקטלנית - כאשר, מסיבות שאינן תלויות בנאשם, נמנעה תוצאה זו. על כן, גם בעבירת הניסיון לרצח מוחזק הנאשם כמי שקיננה בליבו הכוונה להביא לתוצאה הטבעית של מעשהו (ראו, בהקשר זה, עניין צרפתי; ע"פ 690/10 אבו תיאה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (6.8.2013)). חזקת הכוונה איננה חזקה חלוטה, ובידי הנאשם נתונה האפשרות לסתור אותה, תוך הבאת ראיות או על-ידי מתן הסבר מתקבל על הדעת למעשיו, באופן שיעורר ספק סביר באשר לכוונתו. ואולם, במידה שהנאשם אינו מצליח לעורר ספק סביר בדבר כוונתו, החזקה הופכת לחלוטה, והוא מוחזק כמי שהייתה לו כוונה להביא למותו של המנוח".

ראה ע"פ פלוני הנ"ל.

ומן הכלל אל הפרט

בכוונת מכוון ביקש הנאשם מהמתלונן לשנות מקום ישיבתו באופן שהוא ניצב מאחוריו. תחילה, החל לשסף את גרון המתלונן. לאחר מכן, כאשר המתלונן ניסה להיאבק, כיוון הנאשם את הדקירות לפלג גופו העליון של המתלונן. הוא דקר את המתלונן בשכמה שמאל, בגב ימין תחתון, בבית החזה, בסרעפת, בכבד ובצלעות. על מאבקי הנואש של המתלונן יעידו הפגיעות בזרועו ובכף ידו. הנאשם עשה שימוש בתרסיס הגז על מנת לשוב ולהכניע את המתלונן. לא זו אף זו, הנאשם ישב על המתלונן בעוד זה שרוע על הרצפה והמשיך לדקור אותו.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

בכל הכבוד הראוי, אין ממש בטענת ב"כ הנאשם כי אם אכן חפץ להמית את המתלונן היה עליו לפתוח בהתזת גז מדמיע לנטרל את המתלונן ורק לאחר מכן לדקור אותו. אינני מצוי בדרכי המתה, אולם הדרך בה פעל הגיונית לא פחות. הוא סבר כי יעלה בידו להמית את המתלונן על ידי שיסוף הגרון ומשלא עלתה בידו, התיז עליו גז מדמיע על מנת לסלק את התנגדותו ואז שב ודקר אותו.

כל אלה: הסכין, מיקום הפגיעות במתלונן ומספרן הרב, מעידים בעליל כי הנאשם התכוון לגרום למותו של המתלונן.

לכך יש להוסיף את כלל הנסיבות: עיסוקו האובססיבי של הנאשם במוות ובדרכי המתה, העיסוק בעקידת יצחק שעות ספורות קודם לכן (המוטיב של המאכלת (סכין) העתידה לשסף את הצוואר!), והגעתו לדירת המתלונן במפתיע תוך שהוא משקר לחברתו בדבר היעד האמיתי של נסיעתו.

ובאשר לעבירה הנוספת המיוחסת לנאשם: **חבלה חמורה בנסיבות מחמירות** – עבירה לפי סעיף 333 בצירוף סעיף 335(א)(1) לחוק.

סעיף 333 לחוק קובע כי:

"החובל בחברו חבלה חמורה שלא כדין, דינו – מאסר שבע שנים".

סעיף 335(א)(1) לחוק קובע:

"335 (א) נעברה עבירה לפי סעיפים 333 או 334 –

(1) כשהעבריין נושא נשק חם או קר, דינו – כפל העונש הקבוע לעבירה..."

צירוף סעיף 333 וסעיף 335(א)(1) לחוק, יוצר עבירה תוצאתית, אשר מרבית רכיביה העובדתיים (ההתנהגות, התוצאה וחלק מהנסיבות) קבועים בסעיף 333, ואילו סעיף 335 מוסיף נסיבה מחמירה שעניינה נשיאת נשק קר או חם. לשם התקיימותה של עבירה זו נדרש כי תיגרם חבלה חמורה בפועל, כאשר מבחינת היסוד הנפשי – די בקיומה של מודעות בפועל לכל רכיבי היסוד העובדתי: לטיב הפיזי של ההתנהגות, להתקיימותן של הנסיבות ולאפשרות גרימתה של התוצאה. בהתייחס לתוצאה די ביחס חפצי מסוג פזיזות ואין צורך ביחס של כוונה (ע"פ 371/08 מדינת ישראל נ' דסטה ביטאו, (פורסם בנבו) מיום 27.10.08).

מן הכלל אל הפרט

הנאשם דקר את המתלונן באמצעות סכין, מספר רב של פעמים, וגרם לו לחבלות חמורות. למתלונן נגרם חתך רוחבי בצוואר, חתך בשכמה השמאלית וזרוע ימין, חתך בגב ימני תחתון ובבית החזה מימין בגובה צלעות תחתונות שגרמו לפנאומוטורקס (חזה אוויר), קרע בסרעפת, חתך בכבד ושבר בצלע. המתלונן עבר ניתוח לתיקון הקרע בסרעפת והכנסת נקז אוויר.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

הדקירות נעשו בכוונת מכוון, כאשר הנאשם דוקר את המתלונן שוב ושוב, שני פרקי זמן שונים. יסודות העבירה הוכחו בנסיבות המפורטות לעיל. הנאשם ביקש להביא למות המתלונן, ואגב כך, שב וחבל בגופו וגרם לו לחבלות גופניות, חתכים שנתפרו, וצלקות שיישארו לצמיתות.

24. האחריות המופחתת

במסגרת פירוט הכפירה, טענה ב"כ הנאשם, כי עומדת להגנתו "אחריות מופחתת". לדבריה, אם לא תוכח קיומה של ההפרעה בדבר "אישיות דיסוציאטיבית", היא לא תוכל לטעון ל"אחריות מופחתת". משנדחתה הטענה בדבר קיומה של ההפרעה, אין מקום לשוב ולהידרש לטענת ההגנה בדבר "אחריות מופחתת".

בבחינת למעלה מן הדרוש, יש לציין, כי טענת הגנה זו שמורה **לעבירות רצח בלבד**, ולא לעבירה בה מואשם הנאשם.

ראה לעניין זה סעיף 300א לחוק.

25. סוף דבר

אין ראוי מלחתום את הכרעת הדין בדברי הפסיכולוג גוטליב אודות הנאשם: **"ניכרים גם קווי אישיות אנטי סוציאליים. נראה שהוא נעדר חרטה בכל מובן שהוא והוא כופר באופן בולט בכל נורמה לה חונך."** (עמ' 6 לחוות הדעת נ/ 3, פסקה לפני הסוף)

אם דעתי תישמע, יש להרשיע את הנאשם בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום. עבירה של ניסיון רצח, לפי סעיף 305 לחוק ועבירה של חבלה חמורה, לפי סעיף 333 ו-335(א)(1) לחוק.

ציון קאפח, שופט

השופטת מ. דיסקין – אב"ד:

אני מצטרפת לחוות דעתו של חברי, השופט קאפח, על קביעותיו העובדתיות, ממצאיו, ומסקנותיו המשפטיות ומסכימה עם הכרעתו להרשיע את הנאשם בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

מרים דיסקין, שופטת

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

03 אפריל 2017

תפ"ח 42094-10-14 מדינת ישראל נ' קשת (עציר)

השופט ר. בן-יוסף:

הנני מסכים עם חוות דעתו של חברי, השופט קאפח, ואצטרף אליה.

רענן בן-יוסף, שופט

אשר על כן, על דעת כל חברי ההרכב, החלטנו להרשיע את הנאשם בעבירות של ניסיון רצח – עבירה לפי סעיף 305 לחוק ובעבירה של חבלה חמורה – לפי סעיף 333 ו-335(א)(1) לחוק.

ניתנה והודעה היום, ז' ניסן התשע"ז, 03 אפריל 2017, במעמד הצדדים.

ציון קאפח, שופט

רענן בן-יוסף, שופט

מרים דיסקין, שופטת
אב"ד

חתימה